

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

**برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.)
رشته کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی**

(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و نحوه ارزشیابی)

مصوب چهل و دومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۳۸۹/۳/۹

بسمه تعالی

برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD) رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی

رشته: کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی

دوره: دکتری تخصصی (PhD)

دبیرخانه مربوطه: دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در چهل و دومین جلسه مورخ ۸۹/۳/۹ بر اساس طرح دوره دکتری تخصصی (PhD) رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی که به تأیید دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در چهار فصل (مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و ارزشیابی برنامه) بشرح پیوست تصویب کرد و مقرر می‌دارد:

۱- برنامه آموزشی دکتری تخصصی (PhD) رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.

الف- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اداره می‌شوند.

ب- موسساتی که با اجازه رسمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و براساس قوانین، تأسیس می‌شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی می‌باشند.

ج- مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می‌شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

۲- از تاریخ ۸۹/۳/۹ کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه مؤسسات در زمینه دکتری تخصصی (PhD) رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می‌شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می‌توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

۳- مشخصات کلی، برنامه درسی، سرفصل دروس و ارزشیابی برنامه دوره دکتری تخصصی (PhD) رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی در چهار فصل جهت اجرا ابلاغ می‌شود.

رأی صادره در چهل و دومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۹/۳/۹ در مورد

برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD) رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی

۱- برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD) رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی با اکثریت آراء به تصویب رسید.

۲- برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD) رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی از تاریخ تصویب قابل اجرا است.

مورد تأیید است

دکتر سیدامیرحسین ضیائی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورد تأیید است

دکتر مصطفی رضائیان

دبیر شورای آموزش علوم پایه پزشکی،
بهداشت و تخصصی

مورد تأیید است

دکتر محمد علی محقق

معاون آموزشی

رأی صادره در چهل و دومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۹/۳/۹ در مورد
برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD) رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی صحیح
است و به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر مرضیه وحید دستجردی

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

و رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

فصل اول

مشخصات کلی برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD) رشته کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی

۱. نام و تعریف رشته و مقطع مربوطه:

دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی
Medical library and information Sciences (Ph.D.)

دوره دکتری تخصصی رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی با ماهیت میان رشته‌ای است که با بهره‌گیری از سایر رشته‌های علوم پزشکی، علوم انسانی و فناوری اطلاعات به تربیت نیروی انسانی متخصص مورد نیاز واحد‌های آموزشی و کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی دانشگاهی، بیمارستانی و مراکز تحقیقاتی می‌پردازد و از جمله فعالیت‌های آن، مطالعه در مورد نیازسنجی و رفتار اطلاع‌یابی استفاده‌کنندگان، جمع‌آوری، سازماندهی و اشاعه منابع اطلاعاتی با بهره‌گیری از آخرین روشهای علمی و حفاظت و نگهداری انواع منابع اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی می‌باشد.

در حال حاضر رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی در دو گرایش پزشکی و غیر پزشکی در دانشگاه‌های ایران تدریس می‌شود. گرایش پزشکی رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی علاوه بر تعریف عام رشته که ذکر گردید، به طور اخص در سه موضوع کلیدی فعالیت می‌کند:

۱- یافتن راه حل‌هایی جهت مشکلات مربوط به کتابخانه‌ها و اطلاع‌رسانی در علوم پزشکی و بهداشتی

۲- کاربرد وسیع تر فناوری اطلاعات در زمینه‌های پزشکی و بهداشتی

۳- تعلیم و تربیت افراد متخصص این رشته در قالب آموزشهای اولیه و یا آموزش مداوم

۲. تاریخچه

آموزش رسمی کتابداری در نیمه دوم قرن نوزدهم (سال ۱۸۸۷) در امریکای شمالی، دانشگاه کلمبیا به سرپرستی ملویل دیوئی آغاز شد. در ایالات متحده امریکا کتابخانه ملی پزشکی (NLM) نقش بسیار مهمی در ایجاد تحول و توسعه خدمات کتابداری پزشکی ایفا کرد. در سال ۱۸۳۶ مجموعه کتابخانه‌های دفتر جراحان (Library of the surgeon general office) و در سال ۱۸۷۹ ماهنامه ایندکس مدیکوس با همت کتابداری به نام جان بیلینگر منتشر شد. در اوایل قرن بیستم کشورهای امریکا و انگلیس به رشد کمی و کیفی کتابخانه‌ها و منابع همت گماشتند، بیشترین تلاش در دهه‌های ۱۹۸۰ و ۱۹۹۰ بر تأمین خدمات بهداشتی درمانی معطوف شد که در نهایت گسترش کتابخانه‌ها و بین رشته‌ای شدن کتابداری منجر به توجه به کتابداری پزشکی شد و گرایش پزشکی این رشته در مقاطع تحصیلی گوناگون کارشناسی ارشد و دکتری آغاز گردید. همچنین پیشگام بودن کتابداران علوم بهداشتی در اقدام به تشکیل انجمن‌هایی چون انجمن کتابداران پزشکی در امریکا (MLA)، انگلیس (BLA) و سایر کشورها موجب تمایز کتابداری پزشکی در عرصه جهانی شده است. در ایران نخستین دوره آموزش نوین کتابداری در سال ۱۳۱۷ در دانشسرای عالی تهران به صورت دوره‌های کوتاه مدت برگزار شد. با گسترش کمی و کیفی کتابخانه‌های دانشگاهی نخستین دوره کتابداری در مقطع کارشناسی ارشد در سال ۱۳۴۵ در دانشکده علوم تربیتی دانشگاه تهران به اجرا درآمد. در سال ۱۳۵۶ دانشگاه علوم پزشکی ایران در مقطع کارشناسی ارشد کتابداری پزشکی فعالیت‌های آموزشی خود را شروع کرد. در سال ۱۳۷۱ گروهی از کتابداران حوزه علوم پزشکی با تصویب و اجرای طرح HBI از طرف سازمان

بهداشت جهانی و منطقه مدیترانه شرقی، فعالیت های حوزه کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی مورد توجه قرار گرفت. در سال ۱۳۷۱ به همت تعدادی از کتابداران پزشکی که در کمیته کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی فعالیت داشتند، اساسنامه انجمن کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی را تدوین و نخستین مجمع عمومی را در خرداد ماه سال ۱۳۷۲ تشکیل دادند و از این تاریخ انجمن کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی پا به عرصه وجود گذاشت.

در حال حاضر چندین گروه آموزشی کتابداری و اطلاع رسانی در دانشگاه های دولتی و آزاد فعالیت دارند.

۳. رسالت رشته (Mission)

دانش و فرهنگ گسترده پزشکی، قلمروهای مختلف ارتباطی در حوزه پزشکی، فلسفه و جامعه‌شناسی خاص و پیچیده و متفاوت و متنوع در حوزه علوم پزشکی و منابع خاص اطلاع‌رسانی مانند بانک‌های اطلاعاتی، منابع اینترنتی و پایگاه‌های اطلاع‌رسانی، تنوع دانش درباره فناوری اطلاع‌رسانی و مهارت‌های زبانی و ارتباطی و بسیاری دیگر هیچ‌گونه درنگی را در باب ایجاد دوره‌های تحصیلات تکمیلی در رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی باقی نمی‌گذارد. رسالت این رشته هدایت نوآوری ها در زمینه علوم کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی و ارائه منابع، خدمات و فناوری اطلاعات به محققان و پژوهشگران است. چنان که در کشورهای غربی و اروپایی از اواخر قرن نوزده ضرورت توسعه و تشکیل این رشته در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی مورد توجه قرار گرفت و به تبع آن انواع نمایه نامه ها و ایندکس های مقالات چاپ و منتشر میشد که کتابداران نیز نقش فعالی داشتند و پا به پای متخصصان حوزه پزشکی تلاش می کردند. با ایجاد و تأسیس دوره دکتری تخصصی (Ph.D.)، دارندگان این مدرک می‌توانند ضعف‌ها و نارسایی‌های کمی و کیفی نظام آموزشی و پژوهشی را به مراتب جدی تر و کارآمد تر از فارغ التحصیلان مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته در رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی مرتفع نمایند. از طرفی با توجه به کمبود تعداد دارندگان مدرک دکتری تخصصی (Ph.D.) در این رشته ایجاد و گسترش مقطع تحصیلات تکمیلی در دانشگاه‌ها به کندی صورت می گیرد و از این نظر با توجه به سرمایه گذاری‌هایی که وزارت متبوع و دانشگاه‌ها برای گسترش مراکز آموزشی و کتابخانه ها و تامین منابع اطلاعاتی و فضای آموزشی می کنند، می توانند با تربیت نیروی انسانی متبحر در مقطع دکتری تخصصی (Ph.D.) طی چند برنامه اقتصادی و فرهنگی در سطح کلان کشور، تعداد دارندگان مقطع دکتری تخصصی (Ph.D.) افزایش یافته و با استفاده از پتانسیل ها و مزیت های آنها به خاطر کسب دانش علمی و مهارت‌های لازم در زمینه پژوهش و آموزش و مدیریتی که مرحله کامل‌تری نسبت به کارشناسی ارشد ناپیوسته این رشته است، به توسعه تحصیلات تکمیلی و گسترش مطلوب امر تحقیق کمک شود. از طرفی ایجاد دوره دکتری تخصصی (Ph.D.)، روند پذیرش دانشجو در مقطع تحصیلات تکمیلی در دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور را نسبت به گذشته افزایش داده و نسبت پذیرش دانشجویان Postgraduate به Undergraduate با افزایش روبرو می شود که این امر میتواند در اداره امور کتابخانه ها، مراکز اطلاع رسانی و تحقیقاتی و بیمارستانی مثمر ثمر باشند.

۴. ارزشهای حاکم بر رشته (values)

الف) ارزش‌های انسانی-اسلامی در آموزش رشته

ارزشهای انسانی- اسلامی اصلی حاکم بر این رشته در محورهای مختلفی مد نظر قرار می گیرد، از جمله تعهد به:

- تربیت دانش آموختگانی که در فرایندی مادام العمر باحفظ احترام و پایبندی به عقاید اسلامی، بالاترین استانداردهای اخلاقی و حرفه ای کتابداری و اطلاع رسانی را رعایت نمایند.

- فراهم کردن محیط علمی همراه با امکانات یادگیری، همکاری، نوآوری، خلاقیت، تفکر راهبردی، و اقدامات منطقی.

- ایجاد انگیزه مثبت در کتابخانه های تابعه جهت همکاری و حمایت از یکدیگر برای رسیدن به رسالت و چشم انداز مشترک رشته.

ب) ارزشهای مربوط به سلامت

در رابطه با ارزشهای سلامت باید متذکر شد این رشته متعهد به تربیت دانش آموختگانی است که با بهره گیری از آموخته ها و تجربیات خود، نیازهای متنوع جامعه پزشکی کشور در دسترسی به آخرین اطلاعات پزشکی و با تاکید بر جنبه های پزشکی مبتنی بر شواهد (EBM) در کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی پزشکی را فراهم کند.

5. چشم انداز رشته (vision)

با توجه به سند چشم انداز علمی کشور و ارتقاء جایگاه علمی ایران در منطقه، قطعاً نقش اطلاعات در تصمیم گیری و آگاهی رسانی و دسترسی محققان و پژوهشگران به اطلاعات سازمان یافته و روزآمد، عامل مهمی محسوب میشود. لذا راه اندازی و تاسیس این رشته در مقطع دکتری در تربیت نیروی انسانی ماهر مورد نیاز برای کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی دانشگاهی، بیمارستانی و مراکز تحقیقاتی در جهت سازماندهی و ارائه خدمات اطلاع رسانی پزشکی، و همچنین تقویت بنیه علمی گروههای آموزشی برای ایفای رسالت آموزشی در آینده ضروری به نظر میرسد. همچنین تاسیس این رشته در تثبیت و ارتقاء جایگاه آن در خاورمیانه، و گسترش جایگاه رشته در برگزاری دوره های مشترک، کارگاههای آموزشی و پذیرش دانشجویان خارجی به ویژه در سطح منطقه مدیترانه شرقی و کشورهای عضو EMRO نقش به سزایی خواهد داشت. چنانکه تا کنون این کارگاههای آموزشی اطلاع رسانی پزشکی توسط کشورهای پاکستان، مصر و بحرین با حمایت مالی سازمان بهداشت جهانی برگزار شده است و کتابداران ایران نیز در مقاطعی در این کارگاهها شرکت کرده اند که اگر شرایط لازم برای توسعه این رشته ایجاد شود قطعاً جایگاه ایران قابل توجه خواهد بود و تاکید طرح اطلاعات بهداشتی و زیست پزشکی (HBI) نیز معطوف به گسترش، بهبود و توسعه این رشته و کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی می باشد و با توجه به این که دسترسی به اطلاعات سازمان یافته و روزآمد در ارائه خدمات درست و به موقع به محققان و پژوهشگران حوزه علوم پزشکی در تولید علم کشور و در راستای گسترش پزشکی مبتنی بر شواهد (EBM) و ارائه اطلاعات به موقع و مرتبط با نیاز محققان این حوزه نقش و حضور چشم گیر کتابداران و اطلاع رسانان بالینی در کنار محققان جزء لاینفک این حرکت علمی محسوب می شود. چنان که تا کنون نیز در راستای وظایف حرفه ای خود این گونه عمل کرده اند ولی تا رسیدن به جایگاه مطلوب که در تمامی کتابخانه های بیمارستانی، دانشگاهی و مراکز تحقیقاتی که به سرعت با توجه به نیاز

کشور رو به فزونی است فاصله داریم که با گسترش و تقویت گروههای آموزشی و تربیت نیروی انسانی متبحر در مقاطع تحصیلات تکمیلی به ویژه در مقطع دکتری تخصصی (Ph.D.) شاهد حضور کتابداران بالینی در تمامی کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی و تحقیقاتی کشور باشیم که بخش قابل توجهی از این حرکت و چشم انداز در ابعاد کمی و کیفی می تواند در دو دوره برنامه ریزی اقتصادی و فرهنگی و کلان کشور تحقق پیدا کند.

۶. اهداف کلی (aims)

دانش آموختگان مقطع دکتری تخصصی (Ph.D.) کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی در پایان دوره آموزشی باید واجد توانایی های زیر باشند:

الف- تسلط به دانش و عملکرد در زمینه مفاهیم، مهارت ها و فناوری های حوزه کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی

ب- تربیت افرادی توانمند و متعهد که بتوانند در پیشبرد اهداف رشته که ارائه خدمات اطلاع رسانی، سازماندهی و اشاعه اطلاعات است، با توجه به شرایط کشور گام بردارند و گره گشای مشکلات و نارسایی های مربوط به این حوزه باشند.

ج- انجام و هدایت پژوهش در حوزه کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی

د- برعهده گرفتن نقشهای مدیریتی در کتابخانه های علوم پزشکی و بهداشتی

ه- ارائه خدمات کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی با استفاده از فناوری های اطلاعاتی و ارتباطی.

۷. نقش دانش آموختگان در نظام بهداشتی (role definition)

دارای نقشهای آموزشی، پژوهشی، مدیریتی و مشاوره ای خواهند بود.

۸. وظایف حرفه ای دانش آموختگان (task analysis)

دانش آموختگان این رشته در مقطع دکتری قادر خواهند بود تا:

نقش آموزشی:

- در مقطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری (PhD) این رشته به تدریس بپردازند.

- هدایت و راهنمایی و مشاوره پایان نامه های مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری را به عهده بگیرند.

نقش پژوهشی:

- در انجام طرح های پژوهشی در حوزه کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی و سایر حوزه های علوم پزشکی همکاری و نظارت داشته باشند.

نقش مدیریتی:

- بر روند نحوه آموزشی در دانشگاه‌های برخوردار از رشته، توسعه و گسترش رشته با توجه به رعایت استانداردهای آموزشی و برنامه ریزی و در تدوین و مدیریت بر طرح های آموزش ضمن خدمت، کارگاههای آموزشی تخصصی و مشترک در داخل و با کشورهای منطقه و سازمان جهانی بهداشت همکاری و نظارت داشته باشند.

- در معرفی و تثبیت جایگاه ایران در حوزه تخصصی کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی به خصوص همکاری با انجمن ها و مجامع علمی کتابداری پزشکی خارج از کشور در زمینه آموزش و پژوهش برنامه ریزی نموده و برای حضور کتابداران بالینی در مجامع علمی جهانی و شرکت در سمینار ها و کنگره های علمی برنامه ریزی و نظارت داشته باشد.

- در تهیه و تامین منابع اطلاعاتی علمی و تخصصی دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی، برنامه ریزی، همکاری و نظارت داشته باشد

- در کتابخانه‌های پزشکی و بیمارستانی و مراکز پایگاه‌های اطلاع‌رسانی برنامه ریزی و نظارت داشته باشد .
- در طراحی، هدایت و نظارت بر طرح‌ها و برنامه‌های مدیریتی شبکه‌ها و مراکز کتابخانه‌ای و اطلاع‌رسانی فعالیت داشته باشند.

نقش مشاوره ای:

- در فعالیتهای ستادی و اجرایی وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی و سایر مؤسسات و نهادهای آموزشی و پژوهشی و بهداشتی درمانی در حوزه علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی از جمله: توسعه و بهبود خدمات اطلاع رسانی در کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی دانشگاهی و بیمارستانی از طریق مشارکت در تهیه و سفارش منابع اطلاعاتی مورد نیاز دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی کشور.

۹. راهبردهای کلی اجرای برنامه آموزشی

با توجه به مقطع تحصیلی و ماهیت میان رشته ای آن ، مجموعه ای از راهبردهای مختلف پیشنهاد می گردد از جمله:

- آموزش دانشجو-محور
- مبتنی بر شواهد (Evidence Based Library and Information Practice)
- کاوشگری، حل مسئله، تصمیم گیری، تفکر انتقادی...
- راهبردهای تعاملی در قالب کارهای گروهی
- همچنین در راستای تربیت دانش آموختگانی که واجد توانایی خودآموزی و یادگیری مادام العمر باشند، راهبردهای یادگیری مبتنی بر تجربه و مطالعه مستقل دانشجویان مورد تأکید و تشویق قرار خواهد گرفت.

۱۰×. شرایط و نحوه پذیرش دانشجو:

بر اساس آیین نامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD) مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی کشوری باشد.

دارندگان مدرک کارشناسی ارشد رشته های: کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی و غیر پزشکی، فناوری اطلاعات سلامت، آموزش مدارک پزشکی، مدارک پزشکی، مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، انفورماتیک پزشکی و اقتصاد بهداشت از دانشگاه های معتبر داخل یا خارج از کشور که به تأیید وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی و یا وزارت علوم تحقیقات و فناوری رسیده باشد، میتوانند داوطلب شرکت در آزمون باشند.

مواد امتحانی و ضرایب آن به شرح زیر می باشد

مواد امتحانی	ضرایب
دانش علوم کتابداری	۴
اطلاع رسانی و سیستم های اطلاعاتی	۳
مدیریت اطلاعات	۲
تئوری های مدیریت	۱
جمع	۱۰

× جهت کسب اطلاعات از آخرین تغییرات در مدارک تحصیلی مورد پذیرش و مواد امتحانی و ضرائب آزمون ورودی هر سال تحصیلی به دفترچه آزمون دکتری تخصصی (Ph D) رشته های علوم پزشکی مربوط به آن سال تحصیلی مراجعه شود.

۱۱. رشته های مشابه در داخل کشور

در حال حاضر مقطع PhD این رشته در گرایش عمومی (غیر پزشکی) در دانشگاه آزاد اسلامی و دانشگاه های وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ارائه می شود.

۱۲. سابقه این رشته در خارج از کشور

در خارج از کشور دوره PhD کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی به دو شکل عمده برگزار می شود: الف) در تعداد زیادی از دانشگاه های امریکای شمالی برنامه دکتری کتابداری و اطلاع رسانی مبتنی بر پژوهش (research-based program) است و دوره مستقلی با گرایش علوم پزشکی و بهداشتی وجود ندارد. افرادی که دوره دکتری تخصصی کتابداری و اطلاع رسانی را می گذرانند به خصوص در برنامه های دکتری مبتنی بر پژوهش، با اخذ پایان نامه خود در زمینه علوم پزشکی و بهداشتی در CV خود مدرک خود را PhD کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی ذکر می کنند. از جمله معروفترین این دانشکده ها در دانشگاه پیتسبورگ و دانشگاه تگزاس می باشد.

ب- همچنین در بسیاری از دانشگاه ها، کتابداران با مدرک دکترای کتابداری و اطلاع رسانی، دوره های تخصصی (Fellowship) یک الی دو ساله با گرایش پزشکی را می گذرانند از جمله Associate Fellowship Program که از طرف کتابخانه ملی آمریکا NLM ارائه می شود

۱۳. شرایط مورد نیاز برای راه اندازی رشته :
بر اساس ضوابط شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی می باشد.

۱۴. موارد دیگر: ندارد

فصل دوم

مشخصات دوره برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD) رشته کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی

مشخصات دوره:

نام دوره:

دوره دکتری تخصصی کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی (PhD) Medical Library & Information Sciences

طول دوره و شکل نظام آموزشی:

مطابق آیین نامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD) مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می باشد

تعداد کل واحدهای درسی:

تعداد کل واحدهای درسی این دوره ۴۷ واحد به شرح ذیل می باشد.

شرح واحد	تعداد واحد
واحدهای اختصاصی اجباری (Core)	۲۳
واحدهای اختصاصی اختیاری (Non core)	۴
پایان نامه	۲۰
جمع	۴۷

در ضمن دانشجو موظف است با تشخیص گروه آموزشی و تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه تمامی یا تعدادی از دروس کمبود یا جبرانی (جدول الف) را بگذراند.

جدول الف- دروس کمبود یا جبرانی برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph D) رشته کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			بیش نیاز
		جمع	نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	
۰۱	کاربرد فن آوری اطلاعات در نظام اطلاع رسانی پزشکی	۲	۲		۳۴	۳۴		-
۰۲	اقتصاد بهداشت و درمان ×	۲	۲		۳۴	۳۴		-
۰۳	نمایه سازی و چکیده نویسی	۲	۱	۱	۵۱	۱۷	۳۴	-
۰۴	سازماندهی منابع پزشکی	۳	۱	۲	۸۵	۱۷	۶۸	
۰۵	ذخیره و بازیابی اطلاعات	۳	۲	۱	۶۸	۳۴	۳۴	-
جمع		۱۲						

دانشجو موظف است با تشخیص گروه آموزشی و تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه تمامی یا تعدادی از دروس کمبود یا جبرانی (جدول الف) را بگذراند.
 × گذراندن این درس برای همه دانشجویانی که قبلاً آن را نگذرانده اند به عنوان درس کمبود یا جبرانی الزامی است.

جدول ب- دروس اختصاصی - اجباری (core) برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph D) رشته کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی

ردیف	نام درس	تعداد واحد درسی				تعداد ساعات درسی				پیش نیاز
		جمع	نظری	عملی	کارآموزی	جمع	نظری	عملی	کارآموزی	
۰۶	رفتارهای اطلاع یابی و نیازهای اطلاعاتی	۲	۲			۳۴	۳۴			
۰۷	برنامه ریزی و ارزیابی کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی (با تأکید بر کتابخانه های پزشکی)	۲	۲			۳۴	۳۴			
۰۸	نظام های بازیابی اطلاعات	۲	۲			۳۴	۳۴			۰۵ و ۰۱
۰۹	مدیریت پایگاههای داده ها (کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی)	۲	۲			۳۴	۳۴			
۱۰	کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی تطبیقی	۲	۲			۳۴	۳۴			
۱۱	سمینار تحقیق در کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی	۲	۲			۳۴	۳۴			
۱۲	مدیریت اطلاعات بهداشتی و درمانی	۲	۲			۳۴	۳۴			
۱۳	علوم ارتباطات	۲	۲			۳۴	۳۴			
۱۴	اقتصاد اطلاعات	۲	۲			۳۴	۳۴			۰۲
۱۵	متون پزشکی	۲	۲			۳۴	۳۴			
۱۶	کارآموزی	۳			۳				۱۵۳	
۱۷	پایان نامه	۲۰								
جمع		۴۳								

جدول ج) دروس اختصاصی - اختیاری (non core) برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD) رشته کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی*

ردیف	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			پیش‌نیاز
		جمع	نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	
۱۸	سازمان، مدیریت و برنامه ریزی خدمات بهداشتی درمانی	۲	۲		۳۴	۳۴		-
۱۹	سیستم های اطلاع رسانی پزشکی	۲	۲		۳۴	۳۴		-
۲۰	آمار در کتابداری و اطلاع رسانی	۲	۲		۳۴	۳۴		-
۲۱	مدیریت و برنامه ریزی آموزشی	۲	۱/۵	۰/۵	۴۳	۲۶	۱۷	-
جمع		۸						

*دانشجو موظف است با توجه به موضوع پایان نامه، نظر استاد راهنما و تایید گروه آموزشی تعداد چهار (۴) واحد از دروس اختصاصی - اختیاری را بگذراند.

فصل سوم

مشخصات دروس برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph D) رشته کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی

نام درس: کاربرد فناوری اطلاعات در نظام اطلاع رسانی پزشکی

کد درس: ۰۱

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: دانشجو باید در پایان این درس بتواند: اهمیت مدیریت اطلاعات را بفهمد (MIS)، سیستمهای کامپیوتری را از دیدگاه مدیر را بشناسد، پایگاه داده را بخوبی بشناسد. سیستمهای پشتیبانی تصمیم را شناخته و مفهوم آنها را بداند، با برنامه ریزی و کنترل پروژه آشنا شود ابزار مستند سازی را بشناسد، روشهای اطلاع رسانی را یاد بگیرد همچنین تغییر و تحولات سیستم مراقبتهای بهداشتی را بفهمد، نیازمندیهای مراقبت بهداشتی درمانی را بداند، ساختار سیستم رایانه ای HIS را بشناسد. استاندارد سازی در اطلاع رسانی پزشکی را آشنا شود و با طرح نمونه سیستمهای مراقبت بهداشتی آشنا شود، معماری یک نظام اطلاعاتی بیمارستانی را تشخیص دهد، با کاربرد رایانه در پزشکی آشنا شود.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

اهمیت مدیریت اطلاعات - سیستم اطلاعات مدیریت MIS - ایجاد و اداره MIS - مدیریت و کامپیوتر پایگاه داده DBMS - اهداف مدیریت داده و تکامل آن، ساختارهای پایگاههای داده - مزایا و معایب پایگاه و DBMS - مفهوم سیستم پشتیبانی تصمیم - DSS در مقایسه با MIS - متدهای تحصیل اطلاعات از DSS - سیکل حیات MIS - مدل مرحله ای یا مراحل MIS سوالات - شروع پروژه MIS - پیاده سازی MIS - مرحله تجزیه و تحلیل - نمونه سازی - اهمیت کنترل - رابطه کنترل و امنیت - کنترل فرایند توسعه، طراحی سیستم، عملیات سیستم، - فلوچارت، دیاگرامهای جریان داده - دیکشنری داده ها - HIPO - دیاگرامهای وارینه - اژ - سیستم مراقبت بهداشتی کنونی - نیازمندیهای مراقبت بهداشتی - پیدایش سیستمهای اطلاعاتی بیمارستانی - استاندارد سازی در اطلاع رسانی پزشکی - روشهای اهمیت در دهه ۱۹۹۰ - معماری یک نظام اطلاعاتی بیمارستانی - سیستمهای مدیریت بیمار - ورودی ها و نتایج گزارشات سیستم های مدیریت - برنامه ریزی و تعیین بیمار - نظام اطلاعاتی بیمارستانی و اقدامات پزشکی - اتوماسیون تغذیه بیماران - سیستم اطلاعاتی آزمایشگاه - سیستم اطلاعاتی رادیولوژی - سیستم اطلاعاتی سرطان شناسی - سیستم اطلاعاتی داروخانه - سیستم اطلاعاتی پرستاری - سیستم اطلاعاتی مالی بیمارستانی - کاربرد کامپیوتر در پزشکی - داده های پزشکی - اتوماسیون در قلب و عروق - اتوماسیون سیستم تنفسی - سیستم مانیتورینگ بیمار - سیستم نگهداری مدارک پزشکی - نقش رایانه و تصمیم گیری بیمارستانی - سیستم های مدیریت ارتباطات و تصاویر پزشکی - آینده سیستم اطلاعاتی بیمارستانی

منابع اصلی درس:

1. Brogan, Teri Thomas. Health information technology basics. A concise guide to principles & practice. Last edition
2. Glaser, John P. The strategic application of information technology in health care organizations. Kindle ed.. Last edition
3. Kiley, Robert. Medical information on the internet: A guide for health professionals. London: Churchill Livingstone, last edition.
4. Kissinger, Kerry and Sandra Borchardt. Integrated health systems: Positioning for the future. Last edition
5. O'Carroll, Patrick W., William A. Yasnoff, M. Elizabeth Ward and Laura H. Ripp. Public health informatics and information systems. Last edition
6. Winthereik, Brit Ross. Health information management: Integrating information technology in health care work. Kindle ed. Last edition

شیوه ارزشیابی دانشجو:

آزمون کتبی

کد درس : ۰۲

نام درس: اقتصاد بهداشت و درمان

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: دانشجو پس از گذراندن این دوره آموزشی باید بتواند مسائل مهم اقتصاد بهداشت و درمان را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد و بر اساس شرایط و با استفاده از تکنیکها و مدل‌های اقتصادی نسبت به تخصیص بهینه منابع در سطح فرد و در سطح کلان به منظور بهره‌وری مطلوب از امکانات موجود اقدام کند. همچنین دانشجو باید بتواند امور برنامه‌ریزی، ارزشیابی و نظارت اقتصادی را در کلیه فرآیندهای تولید، ثبت و ضبط و ارائه اطلاعات بهداشتی و درمانی بمنظور نیل به بهره‌وری حداکثر سیستمها و بهینه‌سازی اقتصادی آنها بطور مستمر اقدام کند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری):

مروری بر اقتصاد عمومی

مفاهیم اساسی و زیر بنائی اقتصاد بهداشت و درمان

تفاوت بین دیدگاههای اقتصاد بهداشت و اقتصاد عمومی

خط مشی‌ها و سیاستهای کلان اقتصادی در بخش بهداشت و درمان

استراتژیهای اقتصاد بخش بهداشت و درمان

مفاهیم اقتصادی درباره تولید ناخالص ملی، تولید ناخالص داخلی و اصطلاحات مختلف اقتصادی همراه با

فرمولهای آن و تورشهای در محاسبه هزینه بخش بهداشت و درمان

تئوریه‌ها و نظریه‌های مهم در اقتصاد بهداشت و درمان

تکنیکها و مدل‌های تولید، ثبت و ضبط و اطلاعات بهداشتی و وجوه افتراق بخش بهداشت و درمان با سایر

بخشهای اقتصادی

تجزیه و تحلیل الگوهای ورودی، خروجی در سیستمهای بهداشتی و درمانی در سطح منطقه‌ای و ملی

آنالیز قوانین عرضه و تقاضا در بخش بهداشت و کشش عرضه و تقاضا و محدودیتهای مربوط به آن

اقتصاد بیمه درمانی و سیستمهای پرداخت و دریافت و انواع بیمه‌ها از دیدگاه اقتصادی

بهداشت و درمان اقتصاد جمعیت و مدل‌های توسعه، اقتصادی و رشد جمعیت

طرح تکنیکهای اقتصادی برای توزیع عادلانه امکانات در بخش بهداشت و درمان

بررسی نقش نیروی انسانی در افزایش کارائی اقتصادی بخش بهداشت و درمان

ارزشیابی اقتصادی با استفاده از تکنیکهای مدل‌های احتمالی و قطعی در تشخیص بهینه منابع بخش بهداشت و

درمان

اقتصاد بهداشت و درمان فقر و گروههای آسیب پذیر

یارانه و تأثیر آن بر سلامت افراد جامعه ، مزایا و تنگناهای پرداخت نقدی و یارانه ، ویژگیهای سیاستهای جبرانی نسبت به پرداخت همگانی یارانه در بخش بهداشت و درمان دیدگاه کلان اقتصاد بهداشت و درمان در زمینه برآورد شاخصها و معیارهای مربوط به درمان بستری در شرایط موجود و بهینه سازی آن (برآورد تعداد تخت بیمارستانی مورد نیاز ، ارزشیابی اقتصادی و محاسبه هزینه تخت روز بیمارستان، خودگردانی اقتصادی بیمارستانی ، کمبود دارو و تجهیز واحدهای بهداشتی- درمانی، جایگزین کردن جراحیهای سرپایی بجای جراحیهای با مراقبت و بستری طولانی در بیمارستان ، تهیه لیست داروهای ضروری و سهمی و محاسبه تعهدات اقتصادی آن .

تورم در بخش بهداشت و درمان و علل آن ، تورم از فشار تقاضا

نقش بخش بهداشت و درمان در توسعه اقتصادی

نقش و مشارکت مالیات دهندگان در کنترل هزینه ها

الگوی مصرف ، مشارکت و تمایل در خرید خدمات بهداشتی درمانی

بهداشت برای همه ، سیاستهای اقتصادی دولت و ایجاد نظام اطلاعات اقتصادی بخش بهداشت و درمان

تحقیقات اقتصادی به منظور حداکثر بهره وری و توزیع عادلانه منابع

منابع اصلی درس:

- 1.Drummond, Michael F. Methods for the economic evaluation of health care programs . last edition
- 2.Folland, Sherman ; Allen Goodman and Miro Stano. Economics of health and health care. Last edition.
3. Morris, Stephen; Nancy Devlin and David Parkin. Economic analysis in health care. Last edition
- 4.Penner, Susan. Introduction to health care economics and financial management: Fundamental concepts with practical application. Last edition.

۵. آصف زاده، سعید. مبانی اقتصاد بهداشت و درمان ، آخرین ویرایش

۶. حسن زاده، علی. شاخص های کیفی برای ارزیابی کیفیت مراقبت های بیمارستانی و دسترسی به خدمات بهداشتی درمانی. آخرین ویرایش

۷. محمد زاده، مهدی و نجفی، بهزاد. اصول اقتصاد بهداشت و درمان و تحلیل هزینه- اثر بخشی و هزینه- منفعت در بخش سلامت، آخرین ویرایش

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

آزمون کتبی

هدف کلی درس:

آشنایی با اصول و شیوه های نمایه سازی و چکیده نویسی و کاربرد آنها.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی)

بررسی مفاهیم و نظریه های نمایه سازی و چکیده نویسی

جامعه شناسی اطلاعات و مروری بر سیر تاریخی تولید نمایه و چکیده نامه

انواع روشها و شیوه های مختلف نمایه سازی و چکیده نویسی و مراحل انجام آنها

تهیه نمایه برای کتاب و نشریات ادواری

انواع زبانهای بازایی

چگونگی تولید و استفاده از اصطلاح نامه

بررسی، مطالعه و مقایسه چند نمونه اصطلاح نامه

منابع اصلی درس

- ۱- عزیزی، حسین. اصطلاح شناسی. تهران: مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران، آخرین ویرایش
- ۲- عزیزی، حسین. مبانی نمایه سازی. تهران: مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران، .
- ۳- لنکستر، فردریک. نمایه سازی و چکیده نویسی. آخرین ویرایش.
- ۴- محمدی، فخر السادات، سیروس علیدوستی. فرایند تدوین اصطلاح نامه. تهران: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران، آخرین ویرایش.
- ۴- محمدی، فر، داوود. مبانی نمایه سازی. تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، آخرین ویرایش.
- ۵- ناگمن، پیتر. تحلیل موضوعی و نمایه سازی. کتابخانه ملی، آخرین ویرایش.
- ۶- نیاکان، شهرزاد. نمایه سازی ماشینی. تهران: مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران، آخرین ویرایش.
- 7- Bonura, Larry S. The Art of Indexing. Littleton, Colo: Libraries Unlimited, last edition.
- 8- Booth, Pat F. Indexing: the Manual of good Practice. Munchen: K. G. Saur, last edition.
- 9- Kumbhar, Rajendra. Thesaurus of Library and Information Science Terms. New Delhi: EEP, last edition.

10- Lancaster, F. W. Indexing and Abstracting in Theory and Practice. Chicago: University of Illinois, last edition.

11- Nicholson, S. Indexing and Abstracting on the World Wide Web: an Examination of Six Web Databases, (www.askscott.com/iapaper.html)

12- Moens, Marie-Francine. Automatic Indexing and Abstracting of Document Texts. Kluwer, last edition.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

آزمون کتبی+تحقیق و کار کلاسی

نام درس: سازماندهی منابع پزشکی

کد درس: ۰۴

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۳ واحد

نوع واحد: ۱ واحد نظری - ۲ واحد عملی

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با اصول و روش‌های فهرستنویسی و رده‌بندی در محیط چاپی و الکترونیکی به منظور مدیریت بخش سازماندهی کتابخانه‌ها. دانشجو در پایان نیمسال باید بتواند:

- با قواعد انواع سرشناسه و شناسه‌های افزوده، استاندارد ISBD برای انواع منابع، کنترل مستندها و با فهرست نویسی موضوعی با استفاده از ابزارهای پزشکی و غیر پزشکی آشنا شده و کاربرد آنها را بداند و تعریف کند.

- با اصطلاح نامه‌ها و سرعنوانهای موضوعی پزشکی رایج آشنا شده و کاربرد آنها را بداند.

- استفاده از رده بندی کتابخانه ملی پزشکی آمریکا (NLM) و رده بندیهای کنگره و دیویی را بداند و معرفی کند.

- با انواع نرم‌افزارهای رایج کتابخانه‌ای آشنا شده و استفاده از آنها را فراگیرد.

- مواد غیر کتابی با تأکید بر منابع الکترونیکی را سازماندهی کند.

رئوس مطالب (۱۷ ساعت نظری - ۶۸ ساعت عملی):

انتخاب و تعیین نقاط بازیابی در پیشینه‌های کتاب شناختی (قواعد مربوط به انواع سرشناسه و شناسه‌های افزوده، استاندارد ISBD برای انواع منابع، کنترل مستندها، فهرست نویسی موضوعی، آشنایی با رده بندی کتابخانه ملی پزشکی آمریکا و رده بندیهای کنگره و دیویی).

آشنایی با قالب‌های مارک آمریکا، یونی مارک، مارک انگلستان، مارک ایران.

آشنایی با نرم‌افزارهای رایج کتابخانه‌ای.

سازماندهی مواد غیر کتابی با تأکید بر منابع الکترونیکی.

آشنایی با MeSH و اصطلاح نامه پزشکی فارسی و کاربرد آنها

روش تدریس:

تئوری و عملی همراه با نرم افزارهای کتابخانه‌ای

منابع اصلی درس:

۱- فهرست نویسی: اصول و روش‌ها. رحمت‌ا... فتاحی، مهدی طاهری. آخرین ویرایش.

۲- فهرست نویسی و رده‌بندی. لوئیس مای چان. آخرین ویرایش

3- A guide to the Library of Congress Classification. Lois Mai Chan. Last edition.

4- Cataloguer's Reference Shelf (<http://www.itsmarc.com/crs/crs0000.htm>).

5- Cataloguing and Classification: an Introduction. Lois Mai Chan. Last edition..

6- Cataloguing: subject Cataloguing and Classification..

(<http://www.itcompany.com/inforetriever/cat-subj.htm>)

7- Dewey Decimal Classification: principles and applications. Lois Mai Chan, last edition..

8- Wynar's introduction to Cataloguing and Classification. Arlene G. Taylor, David P. Miller.. Englewood: Libraries Unlimited, last edition.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

آزمون کتبی + فعالیت‌های کلاسی

هدف کلی درس: آشنا ساختن دانشجویان با اصول، شیوه‌ها و نظامهای گوناگون ذخیره و بازیابی اطلاعات علمی و ایجاد مهارت در بکارگیری آنها.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی)

نظریه‌ها و مفاهیم نظام ذخیره و بازیابی اطلاعات
ویژگیهای نظامهای ذخیره و بازیابی از دیدگاه طراحی نظامها
معرفی و کاربرد روشها و ابزارهای مختلف در ذخیره و بازیابی اطلاعات
اصول و روشهای ذخیره اطلاعات و نقش بازیابی در مراحل مختلف
بررسی اجمالی انواع نظامها شامل:
نظامهای دستی، مکانیزه و خودکار
اصول و روشهای بازیابی اطلاعات و استراتژیهای جستجو
شیوه‌ها و معیارهای ارزیابی نظام اطلاع‌رسانی

منابع اصلی درس:

- ۱- اصول و روش‌های جستجوی پیوسته. نوشته آر. ج. هارتلی... [و دیگران]. مشهد: کتابخانه رایانه‌ای، آخرین ویرایش.
- ۲- پولیت، ا. استون. نظام‌های ذخیره و بازیابی اطلاعات خاستگاه، توسعه و کاربردها. شیراز: کتابخانه منطقه‌ای علوم و تکنولوژی شیراز، آخرین ویرایش.
- ۳- دیانی، محمد حسین. مفاهیم و روش‌های ذخیره و بازیابی در نظام‌های رایانه‌ای کتابخانه‌های ایران. مشهد: دانشگاه فردوسی مشهد، آخرین ویرایش.
- ۴- لنکستر، ف. ویلفرد. نظام‌های بازیابی اطلاعات، ویژگی‌ها، آزمون و ارزیابی، آخرین ویرایش.

5- Brown, Daniel. Mastering Information Retrieval and Probabilistic Decision Intelligence Technology. US : last edition.

6- Devarajan G. Applied Research in Library and Information Science. New Delhi: EEP, last edition..

7- Kent, Allen. Information Analysis and Retrieval. New York: Willey, last edition.

8- Moens, Marie – Francine. Information Extraction: algorithms and prospects in a retrieval context last edition.

9- Post, Gerald V. Database Management System, Designing & Building Business Applications. Mac Graw – Hill IRWIN, last edition..

شیوه ارزشیابی دانشجو: آزمون کتبی + انجام یک پروژه کلاسی

هدف کلی درس: آشنا ساختن دانشجویان با مبانی نظری نیازهای اطلاعاتی و رفتارهای اطلاع یابی رسمی و غیررسمی، مکانیزم های شناخت رفتار اطلاع یابی انواع کاربران اطلاعات پزشکی و انواع مدلها در این زمینه به منظور طراحی و ارائه خدمات متناسب با نیازهای و رفتارها.

: دانشجو در پایان نیمسال باید بتواند :

- مبانی نظری و به ویژه روانشناختی نیازهای عاطفی ، بنیادی ، سازمانی و اطلاعاتی را بیان کند.
- مبانی نظری رفتارهای اطلاع یابی رسمی و غیررسمی را بیان کند.
- انواع عوامل اجتماعی و فرهنگی تاثیرگذار بر رفتار اطلاع یابی کاربران منابع اطلاعاتی پزشکی را برشمارد و توضیح دهد.
- مکانیزم های شناخت رفتار اطلاع یابی و نیازهای اطلاعاتی انواع کاربران اطلاعات به ویژه اطلاعات پزشکی را با توجه به انواع مدلهای رفتار اطلاع یابی بیان کند.
- رابطه نیازها و رفتارهای اطلاع یابی را با طراحی سیستم و ارائه خدمات بیان کند.
- یک تحقیق دانشگاهی در زمینه رفتار اطلاع یابی را نقد کند و نقد تهیه شده را در کلاس ارائه کند.
- یک تحقیق دانشگاهی در زمینه نیازهای اطلاعاتی کاربران اطلاعات پزشکی را نقد کند و نقد خود را در کلاس ارائه کند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

مبانی نظری و روانشناختی نیازهای عاطفی ، بنیادی ، سازمانی و اطلاعاتی
مبانی نظری حل مساله و رفتارهای اطلاع یابی رسمی و غیررسمی در محیط های آموزشی و دیگر محیط ها
عوامل اجتماعی فرهنگی تاثیر گذار بر رفتار اطلاع یابی
عوامل تکنولوژیکی تاثیرگذار بر رفتار اطلاع یابی
تعامل انسان و کامپیوتر در مقام یکی از مهمترین عوامل تاثیرگذار
مکانیزمهای شناخت رفتار اطلاع یابی و نیازهای اطلاعاتی به ویژه در محیط های اطلاع رسانی پزشکی
طراحی سیستم و ارائه خدمات

منابع اصلی درس:

1. Harter, S.P. Online Information Retrieval: Concepts, Principles and Techniques. Orlando Academic Press, last edition.

2. Leckie, Gloria J., Karen E. Pettigrew & Sylvian Christian. Modeling the Information Seeking of Professionals: A General Model Derived From Research on Engineers, Health Care Professionals & Lawyers. Library Quarterly. , last edition.

3. Lancaster, F, W, & Warner A, J. Information Retrieval Today. Arlington: Information Resources Press, last edition.

4. Schement, Jorge R. & Lievrouw. Leah. Competing Visions, Complex Realities: Social Aspects of the Information Society. Norwood. N.J: Ablex Publishing Corp. last edition.

5. Steinke, Cynthia. Information Seeking and Communicating Behavior of Scientists and Engineers. New York. Haworth Press. last edition

6. Walker, G. & Ganes, J. Online Retrieval: a Dialogue of Theory and Practice. Englewood: Librarians unlimited, last edition.

7. Wilkin, Anne Reife. Users and Use of Medical Literature Services: Assessment with Special Reference to Evaluation of a clinical Librarian Experiment in the United Kingdom. London: Guy's Hospital Dept. of surgery, last edition.

۸- وبستر، فرانک. نظریه جامعه اطلاعاتی. آخرین ویرایش.

۹- بابایی، محمود. نیاز سنجی اطلاعات. تهران: پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران، آخرین ویرایش

۱۰- هیل، روزیتا، ارزشیابی کیفی: رهنمودهای بین المللی برای سنجش عملکرد کتابخانه های دانشگاه: آخرین ویرایش

۱۱- پل، روزیتا. ارزشیابی کیفی: رهنمودهای بین المللی برای سنجش عملکرد کتابخانه های دانشگاهی: آخرین ویرایش

۱۲- داورپناه، محمدرضا. اطلاعات و جامعه، با همکاری معصومه آرمیده. آخرین ویرایش

۱۳- داورپناه، محمدرضا. ارتباط علمی: نیازهای اطلاعاتی و رفتار اطلاع یابی. آخرین ویرایش

۱۴- کرافورد، جان. ارزشیابی خدمات کتابداری و اطلاع رسانی. تهران: مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران، آخرین ویرایش.

۱۵- تومی، ایلا. جامعه دانایی و پرسش های پژوهشی آینده. تهران: دانشگاه علامه طباطبائی ، مرکز پژوهش های ارتباطات ، آخرین ویرایش.

۱۶- بابائی، محمود . تهران: مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران، آخرین ویرایش

۱۷- لامبرت، چیل. انتخاب منابع اطلاعاتی. تهران: مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران، آخرین ویرایش

۱۸- محسنی، حمید. مجموعه سازی و خدمات تحویل مدرک. آخرین ویرایش.

شیوه ارزشیابی دانشجو :

ازمون کتبی و ارزشیابی مقاله های تهیه و ارائه شده در کلاس

هدف کلی درس: آماده کردن دانشجویان جهت طراحی و برنامه ریزی کتابخانه ها و مراکز اطلاعات با توجه به نیازهای جامعه استفاده کننده و با تاکید بر کتابخانه های علوم پزشکی و بیمارستانی.

: دانشجو در پایان نیمسال باید بتواند :

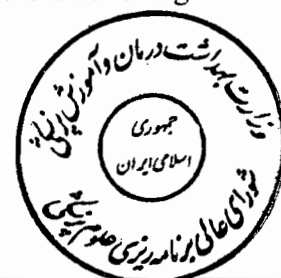
نظریه های جدید سازمان و مدیریت کتابخانه های پزشکی و مراکز اطلاع رسانی را تعریف کند.
نحوه برنامه ریزی ، سازماندهی ، ایجاد انگیزه و کنترل و نوآوری در کتابخانه ها را تشریح کند.
نحوه ارزیابی ، ارزشیابی ، اثربخشی و بهره وری فعالیتها و عملیات و خدمات اطلاعاتی در کتابخانه را با استفاده از استانداردهای کتابخانه ای و مدلها و فنون ارزیابی مدیریت بداند و بیان کند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

تحلیل نظریه های جدید سازمان و مدیریت کتابخانه های پزشکی ، تحلیل برنامه ریزی ، تصمیم گیری و فنون آن در کتابخانه ها ، بررسی سازمان و سازماندهی ، تحولات سازمانی و توسعه سازمانی کتابخانه های پزشکی ، تحلیل تئوریهای انگیزش ، رهبری و تئوریهای وسبک رهبری ، کنترل و فنون آن ، پیش بینی های لازم برای کارایی و اثربخشی برنامه ها و فعالیتها و خدمات اطلاعاتی در کتابخانه ها ، ارزیابی خدمات اطلاعاتی از نظر هزینه- بهره دهی ، هزینه - سودمند و تدوین و توسعه ضوابط برای ارزشیابی خدمات اطلاعاتی ، آشنایی با مدلها و فنون ارزیابی سازمانها با کاربرد آنها در کتابخانه ، بررسی و مطالعه چندکار پژوهشی و عملیاتی در مورد کاربرد انواع فنون و مدلهای ارزیابی در کتابخانه ها، آشنایی با انواع استانداردهای کتابخانه ای از جمله کتابخانه های دانشگاهی و بیمارستانی.

منابع اصلی درس:

- 1- Benfari, Robert. understanding Your Management Style. New York: Tree Press, last edition.
- 2- Boss. Richard M. Information Technology and Space Planning for Libraray & Information. Centers. Boston: G.K. Hall, last edition..
- 3- Dixit, R.P. Information Management in Indian Medical Libraries. Publisher new Concepts, last edition.
- 4- Feldman. Paul. Information Management & Planning. Brookfield: Gower Publishing Company, last edition..
- 5- Genawy. David C. Integrated On-Line Library System: Principles,

- Planning & Implementation. Boston: G.K.Hall. last edition
- 6- Grembergen, Wim Van. Information System evaluation management IRM Press, last edition.
- 7- Library Planning and Decision – Making Systems/by Morris Hamburg..{etal}. MIT Press, last edition.
- 8- National Library of Medicine . the Education and Training of Health Sciences Librarianship . Bethesda: National Institutes of Health , Library of Medicine, last edition.
- 9- Palmer. Richard P .& Varnet. How to Manage Informaion: A System Approach. Phoenix Oryx Prlatest Last edition. .
- 10-Schheer A..W. Principles of Efficient Information Management. New York:Spring – Verlag . last edition.
- 11-Umbuagh. Robert. E.Infotmation Management: Strategy Systems and Technology . Boston: Warren Gorsham & Lamont. Last edition.

۱۲- الکین، جودت. مدیریت اطلاعات تهران: آخرین ویرایش

۱۳- باتلرپی برس. جنبه های نظری علم کتابداری. تهران: کتابخانه ملی ایران، آخرین ویرایش

۱۴- پل، رزویتا. ارزشیابی کیفی: رهنمودهای بین المللی برای سنجش عملکرد کتابخانه های دانشگاهی؛ آخرین ویرایش

۱۵- تامسون، جمیز. تاریخ اصول کتابداری؛ تهران : مرکز نشر دانشگاهی، آخرین ویرایش.

۱۶- تعاونی، شیرین. «استانداردهای کتابخانه های تخصصی ایران». تهران: کتابخانه ملی ایران، آخرین ویرایش

۱۷- تعاونی، شیرین. «استانداردهای کتابخانه های دانشگاهی ایران». تهران: کتابخانه ملی ایران ، آخرین ویرایش.

۱۸- تعاونی، شیرین. «استانداردهای کتابخانه های مدارس». تهران: کتابخانه ملی ایران، آخرین ویرایش.

۱۹- تعاونی، شیرین. «استانداردهای وسایل و تجهیزات کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی». تهران: کتابخانه ملی ایران، آخرین ویرایش.

۲۰- رادینگ، آلن. مدیریت دانش: موفقیت در اقتصاد جهانی مبتنی بر اطلاعات تهران: آخرین ویرایش

۲۱- رها دوست، فاطمه. مباحث نظری در کتابداری و اطلاع رسانی: مجموعه مقالات . آخرین ویرایش

۲۲- فتاحی، رحمت ا... با همکاری یزدان منصوریان و شعله ارسطوپور. مدیریت نشریه های اداری : جنبه های نظری و کاربردی در گزینش، فراهم اوری، سازماندهی و ارائه خدمات اداری (چاپی و الکتریکی)، آخرین ویرایش.

۲۳- کرافورد، جان. ارزشیابی خدمات کتابداری و اطلاع رسانی؛ تهران: مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران، آخرین ویرایش.

۲۴- کفاشیان، مجتبی. مدیریت تغییر در کتابخانه ها: چالش های سده ۲۱. تهران : کتابخانه رایانه ای ، آخرین ویرایش.

۲۵- کلاچر، کاترین کتابخانه رایانه ای ، مدیریت تغییر در کتابخانه ها و خدمات اطلاعاتی. مرکز اطلاعات و مراکز علمی ایران، آخرین ویرایش

شیوه ارزشیابی دانشجو:

آزمون کتبی + ارائه یک گزارش مدون حاصل از بررسی، ارزیابی و ارزشیابی فعالیتهای مدیریتی و خدماتی اطلاعاتی یک کتابخانه مرکزی دانشگاه علوم پزشکی و بیمارستانی با استفاده از استانداردهای کتابخانه‌ای و مدلها و فنون ارزیابی رایج.

کد درس: ۰۸

نام درس: نظامهای بازیابی اطلاعات

پیش نیاز: کاربرد فناوری اطلاعات در نظام اطلاع رسانی پزشکی - ذخیره و بازیابی اطلاعات

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنا کردن دانشجویان با انواع نظامهای اطلاعاتی و شبکه ها و ایجاد آمادگی در آنها جهت طراحی انواع نظامهای اطلاعاتی.

: دانشجو در پایان نیمسال باید بتواند :

انواع نظامهای اطلاعاتی و نحوه معماری آنها را تعریف کند.

نرم افزارهای مختلف در اطلاع رسانی و ملاکهای تهیه هر یک را معرفی کند.

شبکه سازی و مدیریت شبکه ها و ساختار شبکه های ملی و بین المللی را طراحی و معرفی کند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

انواع نظامهای اطلاعاتی

نظامهای کامپیوتری اطلاعات و معماری آنها

آشنایی با نحوه تولید نرم افزار

آشنایی با نمونه هایی از نرم افزارها

ملاکهای تهیه نرم افزار مناسب برای فعالیتهای کتابداری و اطلاع رسانی با توجه به نیازهای زبان فارسی.

شبکه سازی و مدیریت شبکه ها

شبکه های کوتاه پوشش و گسترده پوشش

تشخیص و تبیین مسائل محیطی در ارتباط با شبکه

آشنایی با ساختار تعدادی از شبکه های معتبر ملی و بین المللی

مسائل شبکه سازی در ایران

منابع اصلی درس:

- 1- Analysis and Design of Information Systems, New York Mc JGraw- Hill. Last edition.
- 2- Anders, Vicki. Automated Information Retrieval Libraries: A management Handbook. Chicago: Greenwood Publishing Group. Last edition.
- 3- Black Uyless. Data Communication and Distributed Networks, Englewood Cliffs: Prentice Hall, last edition.
- 4- Cerri, S. and Pelagtti. G. Distrbuted Data Bases: Principles and Systems New York :Mc Graw – Hill, last edition.
- 5- Dillon, Martin, editor. Information Retrieval & Online Systems. Chicago: Greenwood Publishing, last edition.

6-Etheridge, David M. Information Networks Planning and Design. Englewood Cliffs: Prentice Hall, last edition.

7-Frankes, William. Information Retrieval: Data Structures and Algorithms. Englewood Cliffs: Prentice Hall, last edition.

8-Kowalski, Gerald J. Information System, Information Storage and retrieval Systems: Theory and Implementation, Kluwer. Academic Publisher, last edition.

۹- گراسمن، دیوید، افیر فریدر. بازیابی اطلاعات: الگوریتم ها و روش های اکتشافی؛ مشهد: کتابخانه رایانه ای: کتابخانه منطقه ای علوم و تکنولوژی شیراز، آخرین ویرایش.

۱۰- مهاد، جعفر، محمدرضا فلاحی فومنی. معنانشناسی و بازیابی اطلاعات: هفت گفتار. مشهد: کتابخانه رایانه ای؛ شیراز: کتابخانه منطقه ای علوم و تکنولوژی، آخرین ویرایش.

۱۱- پولیت، آرتور استون. نظامهای ذخیره و بازیابی اطلاعات: خاستگاه، توسعه و کاربردها؛ شیراز: کتابخانه منطقه ای علوم و تکنولوژی، آخرین ویرایش.

۱۲- دیانی، محمدحسین، محمدرضا داور پناه. مفاهیم و روشهای ذخیره و بازیابی اطلاعات در نظامهای رایانه ای کتابخانه های ایران، مشهد: دانشگاه فردوسی، آخرین ویرایش.

۱۳- پائو، میراندا لی. مفاهیم بازیابی اطلاعات؛ مشهد: دانشگاه فردوسی، آخرین ویرایش.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

آزمون کتبی+ هر یک از دانشجویان باید با مطالعه ساختار یکی از شبکه های معتبر ملی یا بین المللی، گزارشی تهیه و تسلیم کند

هدف کلی درس: آشنایی با مفاهیم و اصول مربوط به مدیریت پایگاههای داده ها و آشنایی با نرم افزارهای مدیریت و طراحی پایگاه داده ها

: دانشجو در پایان نیمسال باید بتواند :

مفاهیم و نظریه ها و اصول پایگاههای اطلاع رسانی را تعریف کند.

معماری سیستم پایگاههای اطلاعاتی را توضیح دهد.

آشنایی با پایگاههای اطلاعاتی رابطه ای را تعریف کند.

کاربرد زبان SQL در پایگاههای اطلاعاتی را بداند.

مدل رابطه ای، جبر رابطه ای، حساب رابطه ای جامعیت (محدودیت های پایگاه های اطلاعاتی) را تشریح کند.

طراحی پایگاههای اطلاعاتی (شامل وابستگی تابعی، نرمال سازی، مدل سازی معنایی، مدیریت تراکنش،

همزمانی امنیت پایگاههای اطلاعاتی) را تعریف کند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

آشنایی با داده ها و مدل های داده ها و اداره داده ها

معماری سیستم بانک اطلاعاتی (سطح خارجی، سطح مفهومی، سطح داخلی)

مقدمه ای بر بانکهای اطلاعاتی رابطه ای: شامل مقدمه، مفهوم رابطه، متغیرهای رابطه ای پایه و دیدگاه.

مقدمه ای بر SQL، دیدگاهها، SQL پویا

تعریف دامنه ها، مقادیر رابطه ای، خواص رابطه ها و تفسیر آنها

جبر رابطه ای، مروری بر جبر اصلی، گرامر جبر رابطه ای، معنا شناسی، کاربرد جبر رابطه ای، بسط.

حساب رابطه ای، کمیت سنجها، مقایسه جبر رابطه ای و حساب رابطه ای

جامعیت، محدودیتهای پایگاهی اطلاعاتی، کلیدهای کاندید، کلیدهای اولیه و کلیدهای ثانویه.

طراحی بانکهای اطلاعاتی، مقدمه، تعاریف اساسی

نرمال سازی، شکلهای نرمال اول، دوم، سوم، خلاصه ای از رویه نرمال سازی، بعضی از مشکلات نرمال

سازی مدل سازی معنایی Semantic Modeling، مقدمه، مدل E/R، طراحی بانک اطلاعاتی با مدل E/R

مدیریت تراکنش، مقدمه، تراکنشها، ترمیم سیستم، همزمانی امنیت، پایگاه اطلاعاتی، مقدمه، رمزگذاری داده

ها، دیدگاهها و امنیت

منابع اصلی درس:

- 1-Awad, Elias. Database Management. Dansuerse: Boyd & fraser publishing company . last edition.
- 2-Database systems: A Practical Approach to Design, Information and Management. by Thomas M.connoly... [etal]. :Pearson Addison Wesley, last edition.
- 3-Date,C.J.An Introduction to Data Base System .Addison- Wesely, last edition.
- 4-Macfadden,Fred.Database Management: by Macfadden ,Fred Be jamin cummings,last edition.
- 5- Mottison,Rob . Understandings Database Management Systems, MacGraw Hill Text,last edition.

۶- رونی، آن. رایانه و فناوری اطلاعات: آخرین ویرایش.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

آزمون کتبی + طراحی و گزارش در مورد پایگاه اطلاعاتی

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنا ساختن دانشجویان با وضعیت رشته و حرفه کتابداری و اطلاع رسانی و به ویژه کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی در سطح ملی، منطقه ای و بین المللی که در این زمینه فعالیت دارند، همچنین آشنا ساختن دانشجویان با تحولات رشته و حرفه در عصر الکترونیک.

: دانشجو در پایان نیمسال باید بتواند :

نظریه های موجود در زمینه کتابداری و اطلاع رسانی و بویژه تفاوت کتابداری پزشکی و اطلاع رسانی پزشکی را تحلیل و نقد کند.

مطالعات تطبیقی انجام شده در زمینه رشته و حرفه را تحلیل کند.

آموزش و پژوهش رشته و حرفه کتابداری و اطلاع رسانی در ایران را نقد کند.

آموزش و پژوهش رشته و حرفه کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی در ایران نقد کند.

کتابخانه های ملی و مراکز اطلاع رسانی بزرگ را که در سرنوشت رشته و حرفه در سطح ملی و بین المللی نقش تعیین کننده دارند، معرفی کند.

تعامل رشته و حرفه را در مرحله گذر از پارادایم های کهنه به نو و به ویژه در تعامل با IT و ICT تحلیل و نقد کند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

کتابداری و اطلاع رسانی از دیدگاه منتقدان.

نقد و نظرهای گوناگون در زمینه کتابداری در زمینه پزشکی، اطلاع رسانی پزشکی و مدیریت اطلاعات پزشکی تحقیقات تطبیقی انجام شده در زمینه رشته و حرفه، تاریخ رشته و حرفه کتابداری و اطلاع رسانی و نیز کتابداری پزشکی و اطلاع رسانی پزشکی در ایران

کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی بزرگ در سطح ملی، منطقه ای و بین المللی

تحولات رشته و حرفه در عصر جدید و به ویژه تحت تأثیر تکنولوژیهای اطلاعاتی نظریه ها موجود درباره آینده رشته و حرفه

منابع اصلی درس:

- 1- Harrison, K.C. International Librarianship. Metuchen, NJ: Scarecrow, last edition.
- 2- Kurzis, Richard & Layton, Gaston. World Librarianship. Last edition

3- Wall, Thomas B. Library & Information Science: Their Relationship within the Context of Professionalism, Paradigms & Prognosis. In Encyclopedia of Library & information Science. Edited by Allen Kent. New York: Marcel Dekker, last edition.

۴- بهمن آبادی ، علیرضا . مبانی، تاریخچه و فلسفه علم اطلاع رسانی. تهران: کتابخانه ملی ایران، آخرین ویرایش.

۵- فتاحی ، رحمت ا... . الگویی برای بازنگری و تجدید ساختار آموزشهای کتابداری و اطلاع رسانی در ایران با توجه به تحولات جدید در محیط اطلاعاتی. کتابداری و اطلاع رسانی: فصلنامه کتابخانه مرکزی و مراکز اسناد استان قدس رضوی. آخرین ویرایش

۶- مرتضایی، لیلا، تحصیلات تکمیلی علوم کتابداری و اطلاع رسانی در انگلستان ، امریکا ، هند و ایران: بررسی تطبیقی، تهران : مرکز اطلاعات مدارک عامی ایران ، آخرین ویرایش.

۷- پایان نامه های دانشجویان رشته کتابداری در مقطع PhD .

شیوه ارزشیابی دانشجو:

آزمون کتبی + ارائه یک گزارش مدون حاصل از مطالعه تطبیقی کتابخانه های پزشکی در چند کشور توسط دانشجو

نام درس: سمینار تحقیق در کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی

کد درس: ۱۱

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: تقویت توانایی دانشجویان در تشخیص اولویت های تحقیقاتی در کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی (برای انتخاب موضوع) و نقد و تحلیل تحقیقات انجام شده در موضوع کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی، آشنایی با نظام های یکپارچه و نظام زبان واحد پزشکی UMLS و دیگر منابع ردیف دوم در زمینه تحقیق (برای گردآوری داده ها) و نیز تقویت توانایی دانشجویان در تهیه طرح های پیشنهادی تحقیق در سطح دکترا و طرح های پیشنهادی تحقیق بنیادی و کاربردی و توسعه ای در نهاد ها و موسسات دولتی و غیردولتی دانشجو در پایان نیمسال باید بتواند،

عناصر تحقیق و عناصر طرح های پیشنهادی تحقیق در کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی را برشمارد.

روش های تحقیق در کتابداری و اطلاع رسانی به ویژه در کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی را بیان کند. اولویت های تحقیقاتی و زمینه های آن را بیان کند.

نظام های یکپارچه اطلاعات بهداشتی و پزشکی را معرفی کند.

منابع اطلاعاتی در زمینه تحقیق را نقد و ارزیابی کند.

یک طرح پیشنهادی تحقیق برای پایان نامه دکترا تهیه و در کلاس ارائه کند.

مروری بر مطالعات طرح پیشنهادی تحقیق را به طور کامل انجام دهد و آن را به پیوست طرح پیشنهادی ارائه کند.

یک تحقیق کتابخانه ای در زمینه روش شناسی تحقیق تهیه کند.

یک تحقیق پایان نامه ای در مقطع دکترا در رشته کتابداری و اطلاع رسانی را نقد کند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

مروری بر عناصر تحقیق و عناصر طرح های پیشنهادی تحقیق در کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی روش ها ی تحقیق در کتابداری و اطلاع رسانی و کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی - اولویتهای تحقیقاتی و نقد آن - نظام های یکپارچه اطلاعات بهداشتی و پزشکی و دیگر نظام های اطلاعاتی - نقد منابع اطلاعاتی در زمینه تحقیق - ویژگیهای تحقیقات توسعه ای و کاربردی در سازمانها و نهاد ها و تفاوت آن با تحقیقات دانشگاهی - مسائل خاص تدوین پایان نامه های کتابداری و اطلاع رسانی در مقطع دکترا و تفاوت این پایان نامه ها با پایان نامه های مقطع کارشناسی ارشد - معیار ها ارزشیابی و نقد تحقیقات بنیادی، کاربردی و توسعه ای - دفاع از پایان نامه و نکات خاص یک دفاع موفق از پایان نامه

منابع اصلی درس:

- 1.Desai Arvindra .Research Metothology in Management. Columbia. Mo: South Asia Books.last edition.
2. Mann. Thomas. Library Research Models : A Guide for Classifications , Catalogs & Computers . New York : Oxfod University Press last editin.
- 3.Gorman .Michael E. Stimulating Science: Heuristics Mental Models,And Technoscientific Thinking ..East Clastonbury .CT : Indiana univ .press,last edition.
- 4.Hirsch ,Timothy . Working Research .Englewood Cliffs : Prentice Hall , last edition.

و کلیه منابع یاد شده در درس روش تحقیق به علاوه منابع زیر :

دستور العمل ها و ضوابط تهیه شده دانشکده در باره پایان نامه ها ی دکترا به لحاظ محتوا و فرم آخرین ویرایش اولویتهای تحقیقاتی تهیه شده توسط معاونت ها ی آموزشی و پژوهشی دانشکده

شیوه ارزشیابی دانشجو:

آزمون ها کوتاه در کلاس - ارزشیابی طرح پیشنهادی - ارزشیابی نحوه ارائه طرح پیشنهادی در کلاس - ارزشیابی نقد ها و تحقیق ها ی تهیه و ارائه شده در کلاس

نام درس: مدیریت اطلاعات بهداشتی و درمانی

کد درس: ۱۲

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنا نمودن دانشجویان با روشهای کاربردی مورد استفاده در عرصه مدیریت اطلاعات بهداشتی و مبانی طراحی سیستم های مدیریت اطلاعات و سنجش و ارزیابی آن

دانشجو در پایان نیمسال باید بتواند :

- ۱- مفاهیم بنیادی اجرای سیستم های مدیریت اطلاعات را تعریف کند .
- ۲- روشهای کاربردی مورد استفاده در عرصه مدیریت اطلاعات بهداشتی و پزشکی در ایران و جهان را معرفی کند.
- ۳- مبانی طراحی سیستم های مدیریت اطلاعات را تشریح کند.
- ۴- فنون مختلف مدیریت عملیات را توضیح دهد.
- ۵- چگونگی سنجش تولید اطلاعات (معیارهای ارزیابی و روش گسترش سیستم های مدیریت اطلاعات را معرفی کند) .
- ۶- نقایص سیستم مدیریت اطلاعات را بشناسد و راهکارهای بهبود و اصلاح سیستم را توضیح دهد .
- ۷- نامگذاری های تخصصی مورد استفاده در مدیریت اطلاعات بهداشتی را تعریف کند و آنها را با رده بندی ها و سر عنوان های موضوعی پزشکی مورد مقایسه قرار دهد.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- بر رسی مفاهیم بنیادی در اجرای سیستمهای اطلاعات بهداشتی و درمانی (برنامه ریزی ، سازماندهی ، سیاستها و قوانین)
- آشنائی با روشهای کار بر دی مورد استفاده در عرصه مدیریت اطلاعات پزشکی (ایران و جهان)
- آشنائی با اصول و مبانی طراحی سیستم ها ی مدیریت اطلاعات (ورود اطلاعات ، پردازش اطلاعات ، عرضه اطلاعات)
- آشنایی با سازمان ها و موسسات مدیریت اطلاعات بهداشتی و درمانی
- تحلیل و وضعیت منابع انسانی مورد نیاز برای سیستمهای اطلاعاتی
- فنون مدیریت عملیات در سیستمهای اطلاعات بهداشتی و درمانی
- نحوه ترسیم چارت برنامه روند پیشرفت عملیات
- وجوه اشتراک و افتراق مدیریت اطلاعات بهداشتی ، با کتابداری، مدارک پزشکی ، آرشیو داری ، اطلاعات پزشکی
- استانداردها و قواعد مرتبط با مدیریت اطلاعات بهداشتی ، درمانی

-چگونگی سنجش تولید اطلاعات (تعیین معیارهای ارزیابی و روش گسترش سیستم های مدیریت اطلاعات)
 -آینده مدیریت اطلاعات بهداشتی و درمانی و ارائه راه حل های مناسب جهت رفع نقایص سیستم
 -تعریف نامگذاری ها، طبقه بندی ها و تفاوت کاربرد آنها، نامگذاری های متداول عمومی و مقایسه آنها با سر
 عنوان های موضوعی و اصطلاح نامه ها، نامگذاری های تخصصی مورد استفاده در مدیریت اطلاعات
 بهداشتی و مقایسه آن با MeSH
 مقایسه SNOMED UDC بررسی UMLS و کاربرد آن در مراکز آموزشی درمانی، مقایسه ICD و
 گسترش های آن از نظر ساختار با طبقه بندی دیویی و کنگره.

منابع اصلی درس:

1. Bery Marc. Health information Management Routledge, last edition
2. American Information management Association. Health Information Management Practice standards: for assessing your Organaization - Chicagi :AHIMA , larest edition.
3. Health Information: Management of Strategic Resource: WB Saunders ,last edition.
4. Prophet Sue. Health Information Management Compliance : A Model Program for Health care Organization: American Health Information Management Association last edition.
5. Smith , Jack. Health Management Information Systems: A Handbook for Decision Markers: Open University press, last edition.
6. Geisler, Eliezer . Technology, Health care and Management in the Hospital of the future .Praeger Publishers, last edition.
7. Skurka, Margaret A. Health information Management: Principles and Organization For Health information Services,. Sanfrancisco: Jossey – Bas: Chicago: HHA Press, Last edition.
8. Jan, Joseph . Health Management information Systems : Theories , Methods and Applications. Aspen Publisher, last edition.
- ۹- استانداردهای مدیریت اطلاعات بهداشتی درمانی. جمال الدین طبیبی و دیگران . آخرین ویرایش.
- ۱۰- سازمان جهانی بهداشت. راهبرد سازمان جهانی بهداشت برای مدیریت دانش و اطلاعات. تهران: شرکت تعاونی خدمات بهداشتی درمانی همای سلامت، آخرین ویرایش.
- ۱۱- قاضی سعیدی، مرجان، داورپناه، احمد و صفدری، رضا .مدیریت اطلاعات بهداشتی درمانی. آخرین ویرایش.
- ۱۲- مرادی، غلامرضا. ابعاد جدید مدیریت اطلاعات بهداشتی درمانی. آخرین ویرایش.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

آزمون کتبی + تهیه گزارش از یک سیستم مدیریت اطلاعات پزشکی شامل راه حل های کاربری در جهت رفع نقایص موجود در سیستم .

کد درس: ۱۳

نام درس: علوم ارتباطات

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی با مسائل مربوط به برقراری ارتباط میان انسان - انسان، انسان - ماشین و ماشین - ماشین.

هدف های ویژه:

دانشجو باید بتواند در پایان نیمسال:

۱- فرایند ارتباطی را تعرف کند.

۲- عوامل و موانع برقراری ارتباط، ویژگیهای ارتباط های انسانی را بشناسد و معرفی کند.

۳- اهمیت، نقش و انواع بازخورد، در ارتباط را توضیح دهد.

۴- ویژگیهای ارتباط انسان و ماشین، انسان به عنوان فرستنده، انسان بعنوان میانجی و بعنوان دریافت کننده، ویژگیهای ارتباط ماشین با ماشین و نقش انسان در ارتباط با ماشین را تعریف کند.
رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

عناصر متشکله فرآیند ارتباطی - عوامل و موانع برقراری ارتباط، ویژگی های ارتباط های انسانی، نقش عوامل فرهنگی و فنی در کیفیت ارتباط، اهمیت نقش بازخورد در ارتباط، انواع بازخورد، ویژگیهای ارتباط انسان و ماشین، انسان به عنوان فرستنده، انسان به عنوان میانجی، انسان به عنوان دریافت کننده، ویژگیهای ارتباط ماشین با ماشین و نقش انسان در ارتباط با ماشین، تأثیر پذیری درون مایه ارتباطی از عناصر متشکله فرآیند ارتباط، اهمیت درک درست از جریان ارتباط در بهینه سازی فعالیت های کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی.

منابع اصلی درس:

- 1- Boss. Rihard W.. Telecommunications for Library Management New York: Knowledge industry publications, last edition.
- 2- Busch .John A. & Busch. Gladys M. Sociocybernetices , A Perspective for Living in Complexity . Indiana: Social Systems last edition.
- 3- Cover, Thomas M. & Thomas . Joy A. Elements of information Theory. New York: John Wiley, last edition.
- 4- Gray, R.M. Entropy & Information Theory . New York: Springer Verlag, last edition.
- 5- Jackendoff .Ray S. Consciousness and the Computational Mind . Cambridge. MIT Press, last edition..
- 6- Nelson Jones , Richard . Human Relationships : A Skills Approach. Pacific Grove: Ople publishing Company, last edition.

7- Shackel . B. & Richardson S.,eds. Human Factors for Information Usability . Cambridge : Cambridge University Press. last edition.

8- Irappl, Robert. Cybernetics: Theory and Applications. New York: Hemisphere, last edition

9-Irappl, Robert. Cybernetics: Theory and System 1990. River Edge: World Scientific Publishing Company, last edition.

10 -Villanueva, Enrique .Information. Sémantiques & Enrique. Information, Semantics & Epistemology . Oxford : `Blackwell, last edition.

11-Miller, Kathrin.Communicatin Theories: Perspective, Processes, and Contexts. Mac Graw-hill Publisher , last edition.

12-Mowlana, Hamid . Global information and World Communication: New frontiers in international relations.. Saye publication, last edition.

۱۳- شکرخواه، یونس. روزنامه نگاری سایبر: جامعه اطلاعاتی و آزادی بیان. آخرین ویرایش.

۱۴- رویکردهای مقایسه ای جامعه شناسی، انسانشناسی و ارتباطات. دنیس بارتلز [و دیگران]. آخرین ویرایش.

۱۵- محسنیان راد، مهدی. ارتباط شناسی (ارتباطات انسانی، میان فردی و فردی، گروهی و اجتماعی). آخرین ویرایش.

۱۶- محسنیان راد، مهدی. ایران در چهار کهکشان ارتباطی: سیر تحول تاریخ ارتباطات در ایران، از آغاز تا امروز. آخرین ویرایش.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

آزمون کتبی + تهیه گزارش توسط دانشجو

کد درس: ۱۴

نام درس: اقتصاد اطلاعات

پیش نیاز: اقتصاد بهداشت و درمان

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آگاهی نسبت به اهمیت اقتصادی اطلاعات در مقیاس ملی و بین المللی و عوامل محیطی و سیاسی موثر بر جریان اطلاعات
دانشجو در پایان نیمسال باید بتواند:

- ۱- اقتصاد خرد و کلان اطلاعات را تعریف کند
- ۲- وجه اقتصادی اطلاعات را در برنامه ریزی و توسعه کشور توضیح دهد
- ۳- نقش کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی را در تعدیل متغیرهای اقتصادی، سرمایه گذاری در واردات و صادرات اطلاعات را بیان کند
- ۴- اقتصاد سنجی اطلاعات را تعریف کند و نحوه محاسبات متغیرهای مختلف اقتصادی در زمینه اطلاعات را نشان دهد
- ۵- سیاست ها، روش ها و مقررات و کلیه مسائلی که بر جریان مبادله، انتقال، اداره، و کنترل اطلاعات در سطح ملی، منطقه ای و بین المللی تأثیر میگذارد را بشناسد و تعریف کند.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری):

تعریف و تعیین چارچوب اقتصاد اطلاعات (اقتصاد خرد اطلاعات، اقتصاد کلان اطلاعات)
وجه اقتصادی اطلاعات در برنامه ریزی و توسعه، اقتصاد و تولید، توزیع و مصرف اطلاعات
رابطه متقابل اقتصاد و اطلاعات و سایر فرآورده های جامعه (سرمایه گذاری در امر اطلاع رسانی)
نقش کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی و آموزش کتابداری و اطلاع رسانی در تعدیل متغیرهای اقتصادی (سرمایه گذاری در واردات و صادرات اطلاعات در مقیاس خرد و کلان)
روش های سنجش سود و زیان سرمایه گذاری در اطلاع رسانی ملی (اقتصاد سنجی اطلاعات)
سرانه سرمایه گذاری و تولید ناخالص ملی در بخش اطلاع رسانی
تخصیص اعتبار و بودجه و اطلاع رسانی در برنامه ریزی های کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت
بررسی انتقادی عوامل محیطی نظیر سیاست ها، روش ها و مقررات و دیگر مسائل که به جریان آزاد اطلاعات در سطح ملی و جهانی تأثیر می گذارد.
برنامه دستیابی جهانی به انتشارات
نقش سازمان های بین المللی و منطقه ای (نظیر ایفلا، یونسکو، اکو، سازمان تجارت جهانی،) در مبادله و انتقال اطلاعات

منابع اصلی درس:

- 1- Varian, Hal R. The economics of Information Technology. Cambridge University Press, last edition.
- 2- Antonelli . C. the Economics of Information Networks. Amsterdam : Elsevier ,last edition.
- 3- Egan, Bruce I. Information Superhighways: the Economics of Advanced Public Communication Networks. Norwood, MA: Artech .House. Inc.last edition.
- 4- Oberg Lars , Wolff, Edward N & Bay mol , William J . The Information Economy : The Implication of Unbalanced Growth .Brookfield : Gower Publishing Company , last edition.
- 5- Parker, Marilyn .M. Information Technology. Englewood : Prentice Hall,last edition
- 6- Perelman , Michael .Information, Social Relation and the Economics of High Technology. New York : Saint Martins Prss,last edition.
- 7- Veryhard,Richard. Ed. Economics of Information System and Technology. London: Butterworth – Heinemann ,last edition.
- 8- Stadler,Ines Macho .An introduction to the Economics of Information : incentives and Contracts: Oxford university press ,last edition.
- 9- Smith , Anthony ,The Geopolitics of Information: How western Culture Dominates the world . Oxford. Up. Last edition.
- 10- Taylor, Peter. Geopolitics Revived. Newcastle university last edition.
- 11-Eallerstein, Immanuel, Geopolitics and Geoculture: essays on the changing world System . Cambridge up, last edition.

۱۲- کینگما ، بروس. اقتصاد اطلاعات : راهنمای تحلیلی اقتصادی . کتابخانه رایانه های، آخرین ویرایش.

۱۳- اشرفی ریزی ، حسن و زهرا کاظم پور . جغرافیای سیاسی اطلاعات . آخرین ویرایش.

۱۴- آزاد، اسدالله . جغرافیای (ژئوپولنیک) سیاسی اطلاعات و ارتباطات . آخرین ویرایش.

۱۵- بستر ، فرانک . نظریه های جامعه اطلاعاتی. آخرین ویرایش.

۱۶- حری ، عباس . مروری بر اطلاعات و اطلاع رسانی . تهران : دبیرخانه هیأت امنای کتابخانه های عمومی کشور ، آخرین ویرایش.

۱۷- سعادت ، فتح ا... و امیر هوشنگ امینی . جغرافیای اقتصادی ایران . تهران : دانشکده علوم ارتباطات اجتماعی ، آخرین ویرایش

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- آزمون کتبی

- ارائه مقاله تحقیقاتی توسط دانشجویان

کد درس: ۱۵

نام درس: متون پزشکی

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنا ساختن دانشجویان با سیر تحول علوم پزشکی در تمدن ایرانی و اسلامی و تأثیر طب سایر حوزه های تمدنی جهان و آشنایی با متون پزشکی و طب قدیم و دانشمندان این حوزه دانشجویان در پایان نیمسال باید بتواند:

سیر تحول علوم پزشکی در حوزه تمدن ایرانی و اسلامی را بیان کند
با متون پزشکی و طب قدیم در موضوعات مختلف آن (داروشناسی - کالبد شناسی - فیزیولوژی و وظایف الاعضاء - بهداشت و حفظ الصحة - چشم پزشکی (کحالی) - آلات و ادوات پزشکی - علوم غریبه و نجوم -) آشنا شود و ویژگیهای هر کدام را بیان کند .
با واژه ها و اصطلاحات طب قدیم آشنا شود .
دانشجویان و مترجمان طب قدیم و متون پزشکی را بشناسد .

یک کار تحقیقی در حوزه متون پزشکی و زیر نظر استاد مربوطه تهیه و ارائه کند .
از کتابخانه ها و آرشیوهای خطی و موزه های علوم پزشکی و طب قدیم با هماهنگی گروه مربوطه بازدید کنند

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری):

ملاحظات در باب تاریخ علم در ایران و جهان - پیدایی و سیر تحول علوم پزشکی و طب قدیم در حوزه تمدن اسلامی و ایرانی - انتقال دانشهایی در طب به جهان اسلام - پیشرفت های دانشمندان ایرانی در طب - آشنایی با شاخه های مختلف علوم پزشکی اعم از داروشناسی - چشم پزشکی - بهداشت عمومی - کالبد شناسی و وظایف الاعضاء - داخلی و علوم غریبه و نجوم در متون پزشکی - گزیده هایی از متون پزشکی در شاخه های مختلف و بحث و گفتگو در مورد نحوه نگارش و اصطلاحات متون قدیمی - طبقه بندی دانشمندان ایرانی از علوم و آشنایی با این گونه آمار تهیه یک گزارش تحقیقی زیر نظر استاد مربوطه و ارائه آن

منابع اصلی درس:

1. Agha , Zouhir M. Bibliography of Islamic Medicine & pharmacy .London : E.J. Brill, last edition.
2. Hamarneh , Sami Khalaf . Bibliography on Medicine and pharmacy in medieval Islam. Stuttgart: Wissenschaftliche , last edition.
3. Pioreschi , Plinio . History of Medicine Omaha : Horatius press, last edition.
4. Portman .Peters E. Medieval In Islamic Medicine
Washington D.C: Georgetownwn university press, last edition.
5. Ullmann .Manfred, in Islamic Medicine
Edinburgh: Edinburgh university press, last edition.

۶- آرام ، احمد "علم در اسلام" عکاس رولان میشو . آخرین ویرایش

۷- ابن ابی اصیبعه ، احمد بن قاسم. " عیون الانباء فی طبقات الاطباء : شرح و تحقیق از نزار رضا بیروت : دارمکتبه الحیاه ، آخرین ویرایش

۸- الگود، سریل لوید. تاریخ پزشکی ایران و سرزمین های خلافت شرقی ، آخرین ویرایش

۹- براون، ادوارد گرانویل. " تاریخ طب اسلامی ". تهران : شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، آخرین ویرایش.

۱۰- جرجانی ، اسماعیل. ذخیره خوارزمشاهی : به کوشش محمد تقی دانش پژوه . ایرج افشار ، آخرین ویرایش.

۱۱- دفاع ، علی عبدالله. " پزشکان برجسته در عصر تمدن اسلامی . تهران : پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی ، آخرین ویرایش.

۱۲- رنان، کالین. تاریخ علم کمبریج ، آخرین ویرایش.

۱۳- سارتون، جرج. مقدمه ای بر تاریخ علم . تهران : دفتر ترویج علوم و وزارت فرهنگ و آموزش عالی ، آخرین ویرایش.

۱۴- سرمدی ، محمد تقی . " پژوهشی در تاریخ پزشکی و درمان جهان از آغاز تا عصر حاضر . آخرین ویرایش..

۱۵- شفاعی ، محمدعلی ، محسن حیدرnia، مجموعه مقالات سمینار تاریخ علم در اسلام و نقش دانشمندان ایرانی. تهران : مرکز مطالعات فرهنگی بین المللی الهدی ، آخرین ویرایش.

۱۶. طلعتی ، محمد هادی . مأخذ شناسی مسائل مستحدثه پزشکی، قم : حوزه علمیه ، دفتر تبلیغات اسلامی ، مرکز انتشارات ، آخرین ویرایش.

۱۷. فخرالدین نصیری امینی تهرانی . تهران : دانشگاه علوم پزشکی ایران ، موسسه مطالعات تاریخ پزشکی ، طب اسلامی و مکمل وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی، آخرین ویرایش.

۱۸- فرشاد ، مهدی. " تاریخ علم در ایران " ، آخرین ویرایش.

۱۹- فونان ، ا. " منابع پزشکی ایرانی ، لایپزیگ ، آخرین ویرایش.

۲۰- کمال. حسن . دایره المعارف طب اسلامی . تهران : دانشگاه علوم پزشکی ایران ، موسسه مطالعات تاریخ پزشکی ، طب اسلامی و مکمل، وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی، آخرین ویرایش.

۲۱- گیلانی، نجیب . " درگستره : طب تمدن " آخرین ویرایش.

۲۲- محقق ، مهدی. " مجموعه متون و مقالات در تاریخ و اخلاق پزشکی در اسلام و ایران . آخرین ویرایش.

۲۳- محقق ، مهدی . رساله حنین ابن اسحاق الی علی ابن یحیی فی ذکر ، ترجم من کتب جالینوس : کهن ترین فهرست جهان اسلام ، متن عربی با ترجمه فارسی . تهران : دانشگاه تهران ، دانشگاه مک گیل ، موسسه مطالعات اسلامی (تهران)، آخرین ویرایش.

۲۴- نجم آبادی، محمود. " تاریخ طب ایران " تهران : دانشگاه تهران، آخرین ویرایش

۲۵- همایی ، جلال الدین . تاریخ علوم اسلامی. آخرین ویرایش.

۲۶- هنری هال ، لوئیس ویلیام . تاریخ و فلسفه علم ، آخرین ویرایش.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

آزمون کتبی و ارزشیابی مقاله های تهیه و ارائه شده در کلاس

هدف کلی درس: طی دوره کارورزی که به مدت شش ماه به طول خواهد انجامید، بر اساس برنامه تنظیمی گروه، دانشجو در بخش های مختلف کتابخانه های دانشگاهی، بیمارستانی و مرکز اطلاع رسانی و آرشیو های تخصصی، تحت نظر مستقیم یکی از اساتید با فرایند نیازسنجی اطلاعات، سازماندهی و توزیع و انتشار اطلاعات در مراکز اطلاع رسانی از نزدیک آشنا شده و در این حوزه به پژوهش و تمرین می پردازد.

رئوس مطالب: (۱۵۳ ساعت کارآموزی)

بر اساس برنامه تنظیمی گروه، دانشجو در یک یا چند کتابخانه و مرکز اطلاع رسانی و تحقیقاتی با فرایند فعالیت ها از نزدیک آشنا شده و زیر نظر اساتید راهنما به انجام فعالیتهای در عرصه می پردازد.

کد درس: ۱۷

نام درس: پایان نامه

پیش‌نیاز: -

تعداد واحد: ۲۰ واحد

نوع واحد: -

هدف کلی درس: طراحی و اجرای یک پروژه تحقیقاتی مرتبط با حوزه کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی و موضوعات مرتبط با رشته - ترجیحاً در حوزه بهداشت و درمان و آموزش پزشکی دانشجو باید مطابق مفاد و آیین نامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD) مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی به تحقیق در موضوعات مربوطه با نظر استاد راهنما بپردازد.

منابع اصلی درس:

با نظر استاد راهنما

شیوه ارزشیابی دانشجو:

مطابق مفاد آیین نامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنا ساختن دانشجو با سازمانها و موسسات ارائه دهنده مراقبتهای بهداشتی و درمانی و شناخت تشکیلات و نظام بهداشتی و درمانی کشور از نظر ساختار سازمانی، وظایف و مسئولیت آنها

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

شناخت شبکه:

- سطوح شبکه: خانه های بهداشت، مراکز بهداشتی و درمانی روستائی و شهری، بیمارستان شهرستان بیمارستان های آموزشی و پژوهشی سطح ملی
- برنامه ریزی پوشش جمعیت روستائی، تعداد خانه های بهداشت، مراکز بهداشتی و درمانی روستائی و شهری بیمارستانها
- برنامه ریزی نیروی انسانی، تشکیلات و ساختار سازمانی شبکه
- ساختار شبکه و نقش دانشگاهها پس از انحلال سازمانهای منطقه ای بهداشت و درمان
- برنامه ریزی پوشش جمعیت و تخت های بیمارستانی و توزیع آن در سطوح ملی:
- نقش مرکز بهداشتی و درمانی در فوریت های پزشکی، زایمان و بستری موقت
- نسبت توزیع تخت های بیمارستانی در سطح ملی و مشکلات آن
- بررسی آمار بیمارستانی از نظر ضریب اشتغال تخت، میانگین بستری و هزینه تخت روز، تحلیل مشکلات موجود
- بررسی شاخص ها و وقایع بهداشتی در سطح ملی و مقایسه آن با کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه

ارتباطات در شبکه بهداشتی و درمانی:

- سیستم ارجاع و چگونگی پیش بینی آن در نظام شبکه ای
- تحلیل مشکلات ارجاع
- سیر تاریخی سازمانهای بهداشتی و درمانی در ایران
- تحولات نظام بهداشتی و درمانی در ایران، در جریان تاریخ
- تشکیل وزارت بهداشت، بهزیستی، وزارت بهداری و رفاه، انجمن های بهداری در ایران، تشکیل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، مطالعه ساختار سازمانی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، مطالعه ساختار سازمانی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی سازمان تامین اجتماعی، سازمان بهزیستی، هلال احمر، بنیاد شهید، بنیاد مستضعفان، ارتش و سایر سازمانهای ارائه دهنده مراقبتهای بهداشتی و درمانی،

نحوه هماهنگی فعالیت های بهداشتی و درمانی بین سازمانها و موسسات مختلف بیمارستان ها ، سابقه تاریخی، ساختار سازمانی واحد های بیمارستانی در موسسات و سازمانهای مختلف .

- تعاریف برنامه ریزی استراتژیک، سیر تکامل برنامه ریزی استراتژیک، ویژگی برنامه ریزی استراتژیک ، مراحل برنامه ریزی استراتژیک ، عوامل موثر در برنامه ریزی استراتژیک ، استراتژی و نحوه تدوین استراتژی، برنامه ریزی استراتژیک در نظام بهداشت و درمان .

- تعاریف مدیریت استراتژیک، جایگاه مدیریت استراتژیک در سازمانها ، شناخت محیط سازمان ، خطوط اصلی در تحلیل محیطی، ویژگیها و ماهیت مدیریت استراتژیک عوامل کلیدی در مدیریت استراتژیک ، وجود اشتراک و افتراق برنامه ریزی و مدیریت استراتژیک ، اعمال مدیریت استراتژیک بر برنامه های در حال اجراء ، مدیریت استراتژیک در سازمانهای غیر انتفاعی از جمله در نظام بهداشت و درمان.

- مطالعات موردی برنامه ریزی و مدیریت استراتژیک در نظام بهداشت و درمان .

منابع اصلی درس:

- 1- Duncan, W. Jack. Handbook of health care management. Blackwell, last edition.
 - 2- Schermerhorn, John R. Health care management. Last edition.
 - 3- Wager, Karen A. Health care management systems: A practical approach for health care management. Last edition.
 - 4- Kovner, Anthony and Duncan Neuhauser, Health services management: reading, cases and community. Last edition
 - 5- Glodsmith, Seth B. Principles oh health care management: Compliance consumerism and accountability in the 21 century. Last edition.
- ۶- برنامه مدیریت اثر بخش به سوی ارتقاء کیفیت در نظام سلامت. تهران: شرکت تعاونی خدمات بهداشتی درمانی همای سلامت، آخرین ویرایش
- ۷- حسن زاده، علی. شاخص های کیفی برای ارزیابی کیفیت مراقبت های بیمارستانی و دسترسی به خدمات بهداشتی درمانی. تهران: گروه اقتصاد و برنامه ریزی سازمان تامین اجتماعی، آخرین ویرایش.
- ۸- خیاطی، فریبا. اصول مدیریت در خدمات بهداشتی درمانی. آخرین ویرایش
- ۹- رضاییان، علی. مبانی سازمان و مدیریت، آخرین ویرایش.
۱۰. مصدق راد، محمد علی. کلیات مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی. آخرین ویرایش.

کد درس: ۱۹

نام درس: سیستم های اطلاع رسانی پزشکی

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی عملی با بانک ها ، پایگاهها و سایت های مشهور پزشکی و نحوه جستجوی اطلاعات در آنها ، استفاده از مجلات الکترونیکی و توان انجام کار یا موتورهای جستجو .

دانشجو در پایان نیمسال باید بتواند :

با منابع مرجع و نرم افزارهای مراجع پزشکی را معرفی نموده و نحوه جستجو و استفاده اطلاعات را در هر کدام از بانکهای اطلاعاتی نشان بدهد .
حوزه عملیاتی و فعالیتهای نظام اطلاعاتی در مراکز اطلاع رسانی (ملی و بین المللی) در موضوعات پزشکی و غیره را تعریف کند .

رئوس مطالب : (۳۴ ساعت نظری)

آشنایی با منابع مرجع و پایگاههای اطلاعاتی مهم علوم پزشکی و نحوه جستجوی اطلاعات در این پایگاهها .
آموزش سایت های مشهور در رشته پزشکی و پیراپزشکی - آشنایی با فعالیتهای عرضه اطلاعات پزشکی
ودامنه آن - حوزه عملیاتی و اقتصادی نظام های اطلاعاتی و کارگزاران این حوزه .
بررسی عملکرد مراکز اطلاع رسانی و کارگزاران داخلی - ارزیابی نظام اطلاعاتی پزشکی .

منابع اصلی درس:

1. Atherton, Pauline. Handbook for Information System and Services , Paris: UNESCO , last edition.
2. Dillon, Martin. Interfaces for Retrieval and on- line System. Chicago: Greenwood pub. Last edition
3. Doyle , Lauren B . Information Retrieval and Processing. Los Angeles: Melville pub. last edition.
4. Information Retrieval Service Definition and Protocol Specification for Library Applications. New Brunswick: Transaction pub. Last edition.
5. Lancaster F.W. Information Retrieval System: Characteristics Losting and Evaluation . New York : Wiley – interscience , last edition.

6. Salton, G. Introduction to Modern Information Retrieval. Auckland: McGraw – Hill, last edition.

۷- لارج ، آندرو : جستجوی اطلاعات در عصر اطلاعات با اصول و مهارت ها ، آخرین ویرایش.

۸- داور پناه ، محمد رضا . جستجوی اطلاعات علمی و پژوهشی در منابع چاپی و الکترونیک . آخرین ویرایش.

۹- لنکستر ، فردریک و پلنرید ، نظام های بازیابی اطلاعات ، ویژگیها ، آزمون ، آخرین ویرایش.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

انجام کار عملی توسط دانشجو در طول ترم + آزمون کتبی

نام درس: آمار در کتابداری و اطلاع رسانی

کد درس: ۲۰

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

آشنا نمودن دانشجویان با مفاهیم عمیق و پیشرفته آمار و کتاب سنجی و کاربرد آنها در کتابداری و اطلاع رسانی

دانشجو در پایان نیمسال باید بتواند :

نحوه آنالیز و واریانس در کتابداری و اطلاع رسانی را توضیح دهد .

آزمون های مختلف ناپارامتریک (نیکوئی برازش ، کلموگروف ، ویلکاکسون ، من - ویتنی ، کروسکال رالیس) را معرفی کند .

مدل های مختلف کتاب سنجی را معرفی کند .

رئوس مطالب : (۳۴ ساعت نظری)

- یادآوری آمار استنباطی

- برآورد و آزمون فرضیه (یک نمونه و ۲ نمونه ای)

- آزمون همبستگی بین صفات کیفی و بین صفات کمی

- آنالیز و آریانس (یک طرفه و دو طرفه)

- آمار ناپارامتریک

- آزمون های نیکوئی برازش

- آزمون کلموگروف

- آزمون ویلکاکسون

- آزمون من - ویتنی

- آزمون کروسکال رالیس

- کتاب سنجی

- مفاهیم و تعاریف و تاریخچه

- مدل برادفورد

- مدل لوتکا

- مدل زیف

- تحلیل استنادی

منابع اصلی درس:

1. Egg he, Leo, Rousseau, Ronald .Quantitative Methods in Library, Documentation and Information Science. Elsevier Science Publishers ,last edition.
2. Kraft ,Donald ,H.,Bogce , Bert ,R., Operations Research for Libraries and Information Agencies Techniques for the Evaluation of Management Decision Alternatives , Academic , New York ,last edition.

۳- هویدا، علیرضا ، آمار و روشهای کمی در کتابداری و اطلاع رسانی، ، آخرین ویرایش.

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

تهیه گزارش آماری توسط دانشجویان با استفاده از SPSS و آزمون کتبی

نام درس: مدیریت و برنامه ریزی آموزشی

کد درس: ۲۱

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی

هدف کلی درس: این واحد درسی جهت تقویت مهارت‌های پداگوژی (تعلیم و تربیت) دانشجویان Ph.D طراحی شده است به نحوی که دانشجویان با بکارگیری صحیح اصول مدیریت و برنامه ریزی آموزشی و روشهای تدریس آشنا شوند.

این واحد درسی به مرور مطالب اصلی و کلیدی در زمینه طراحی منظم آموزشی، راهبردهای آماده سازی درس، سازماندهی درسی، تعیین اهداف آموزشی، ارزیابی و آزمون های آموزشی، نظریه ها و فرآیند یادگیری، راهبردهای یاددهی - یادگیری

(مباحثه، سخنرانی، شبیه سازی، گروه های کوچک،) و نحوه استفاده از تکنولوژی آموزشی می پردازد. این درس با تلفیق دانش تخصصی رشته کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی و دانش مورد نیاز برای تدریس در سطح آموزشی عالی، فارغ التحصیلان Ph.D را با برنامه ریزی، اجرا و تدریس درس تخصصی خود آشنا می سازد.

تشخیص نقش و مسئولیتهای مدرس در فرآیند یاددهی - یادگیری

آشنایی با اصول و نظریه های یادگیری در فرآیند برنامه ریزی، اجرا و ارزیابی فعالیتهای یاددهی/یادگیری آشنایی با طراحی آموزشی

تدوین اهداف آموزشی متناسب با رشته علمی تخصصی

استفاده از الگوها، راهبردها و روشهای تدریس متناسب جهت افزایش کیفیت تدریس تهیه طرح درس

آشنایی با روشها، ابزار و منابع مختلف تکنولوژی آموزشی

طراحی و اجرای راهبردهای مناسب جهت ارزیابی و سنجش دانشجو بکار گیری نتایج پژوهشها در تدریس

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری، - ۱۷ ساعت عملی):

فلسفه آموزش، ماهیت فرآیند تعلیم و تربیت و اهداف آن

ارکان نظام آموزشی و عوامل موثر بر آن

اهمیت و جایگاه طراحی آموزشی

نقشها و مسئولیتهای مدرس، ارتقاء کارائی و اثر بخشی تدریس (خصوصیات مدرسین اثر بخش، رفتار مدرس)

اصول یادگیری، کاربرد نظریه های یادگیری در تدریس

خصوصیات آموزش بزرگسالان

تفاوت‌های فردی یادگیرندگان و انواع سبک‌های یادگیری

الگوهای تدریس (الگوهای فردی - اجتماعی - اطلاعات پردازشی - سیستم های رفتاری

انواع راهبردها و روش‌های تدریس مهارت‌های تفکر انتقادی و تصمیم گیری

اهداف آموزشی ، حیطه های یادگیری (طبقه بندی حیطه ها و هدف‌های رفتاری)

طرح درس

مواد و وسایل آموزشی و رسانه ها (غیر نورتاب ، شنیداری ، ویدئو ، سیستم‌های تعاملی و مبتنی بر Web)

قوانین و نکات اخلاقی در استفاده از رسانه ها (قوانین Copy right ، نکات اخلاقی ، قابلیت اطمینان اطلاعات ...

(

ارزیابی و سنجش فرآیندیاددهی / یادگیری ، ارزشیابی پیشرفت تحصیلی

انواع آزمون‌ها

خصوصیات آزمون (روایی - پایانی ...) اجرا ، نمره گذاری و تحلیل آزمون

ارزیابی مدرس

روش آموزش و فعالیتهای درسی :

ارائه عناوین اصلی درس در قالب کارگاه (همراه با کار گروهی دانشجویان بر روی مطالب ارائه شده)

مطالعه فردی مقالات ارائه شده و بحث کلاسی

آماده سازی و ارائه حداقل یک درس کوتاه (۳۰ دقیقه) در کلاس ، تهیه فیلم ویدئویی به منظور نقد گروهی و

خود ارزیابی توصیه می شود .

ارائه یک طرح درس به صورت کتبی

ارائه یک طرح ارزشیابی بصورت کتبی

منابع اصلی درس:

1. Arends , Richard . Learning to teach .McGraw Hill, latest edition.
2. Blooms Taxonomy .Available at : http://www.nwlink.com/~don_lark/hrd/bloom.html
3. Joyce , Bruce and Weil , Marsha and Calhoun, Emily .Models of teaching , last edition.
4. Carpenter, John. Focusing Your Class With Objectives2and related articles. Available at <http://adulted.about.com/cs/course design/a/ Objectives 2 htm>

5. Dent, John and Harden, Ronald . A practical guide for medical teacher . Churchill Livingstone. Last edition.
6. Guilbert , J . Educational hand book for health Personnel. Geneva: World Health Organization. Last edition.
7. Haladyna , Thomas .Developing and validating multiple items .last edition.
8. Huitt,W.Bloom {et als}. Taxonomy of cognitive domain. Available at : [http://chiron .valdosta .edu/whuitt/col/cogsys/bloom.html](http://chiron.valdosta.edu/whuitt/col/cogsys/bloom.html)
9. Huitt,W.The Psychomotor domain. Available at : <http://chiron .valdosta .edu/whuitt/col/behsys/psymtr>.
10. Mc neil , Sara . Instructional Design. Available at : <http://www .coe.uh .edu/courses/cuin6373/whatsit. html>
11. Michigan Engineering . Domains & Taxonomies of learning objectives. Available at : www .engine .Unich. edu/ teaching /resources/goals/taxonomies. _Html
12. Oliver, Kevin .Designshop . . Available at : <http://www .edtech .vt.edu /edtech/id/index Html>
13. Newble , David and Cannon , Robert. A hand book for Medical teachers. Kluwer academic Publishers, last edition.
14. Watkins , Chris {et al} . Learning about Learning .Routledge, last edition.

۱۵- احدیان ، محمد ، مقدمات تکنولوژی آموزشی. آخرین ویرایش.

۱۶- بازرگان، عباس. ارزشیابی آموزشی. آخرین ویرایش.

۱۷- خاکبازان، زهره {و دیگران}. فرآیند آموزش در علوم پزشکی . دانشگاه علوم پزشکی تهران ، آخرین ویرایش.

۱۸- سیف، علی اکبر. اندازه گیری، سنجش و ارزشیابی آموزشی. آخرین ویرایش.

۱۹- شعبانی، حسن . مهارت‌های آموزشی روشها و فنون تدریس ، آخرین ویرایش.

۲۰- صفوی، امان کلیات، روشها و فنون تدریس . آخرین ویرایش.

۲۱- گوتک، جرالذ . مکاتب فلسفی و آراء تربیتی . ، آخرین ویرایش.

۲۲- دورنان، تیم واونیل پل . مهارت های پایه برای آزمون OSCE . دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران ، آخرین ویرایش.

۲۳- فولی، ریچار و جاناتان اسمیلانسی. روشهای تدریس در علوم پزشکی ، آخرین ویرایش.

۲۴- لشن، سینتیا ،جولین پولاک و چارلز رایگلوث ، راهبردها و فنون طراحی آموزشی . ، آخرین ویرایش.

۲۵- میلر، دبلیو آر و میلر، ماری اف. راهنمای تدریس در دانشگاه ها آخرین ویرایش.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

× حضور فعال در کلاس و فعالیتهای کارگاهی

× آزمون کتبی پایانی

× ارائه طرح درس کتبی

× ارائه طرح ارزشیابی کتبی

× تدریس عملی

فصل چهارم

ارزشیابی برنامه آموزشی

دوره دکتری تخصصی (PhD)

رشته کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی

هدف از ارزشیابی برنامه:

الف) دستیابی به وظایف حرفه ای دانش آموختگان (task oriented)

ب) تعیین و تشخیص نقاط قوت و ضعف برنامه

ج) اصلاح برنامه

نحوه ارزشیابی برنامه:

ارزشیابی برنامه به صورت تکوینی و نهایی انجام خواهد شد. مسوول انجام ارزشیابی؛ دبیرخانه شورای نظارت، ارزشیابی و گسترش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است.

الف) ارزشیابی تکوینی: با نظر سنجی از مدرسان، دانشجویان و مسئولان آموزشی دانشکده، میزان رعایت برنامه مصوب و محتوا و شیوه آموزش در طی ارائه دوره بررسی خواهد شد. بر اساس نتایج و مشکلات احتمالی، اقدامات لازم برای اصلاح برنامه به عمل خواهد آمد. با توجه به اینکه این رشته بر اساس نیازهای ملی صورت میگیرد باید منطبق با شرایط موجود باشد و از سوی دیگر دانش آموختگان نیز از کارایی و اثر بخشی مناسبی برخوردار باشند، لذا لازم است هر چهار سال یک بار محتوای دروس، ضرورت تداوم دروس و حضور دانش آموختگان در مشاغل مرتبط و تاثیر حضور افراد مذکور، مورد ارزشیابی قرار گیرد و تغییرات لازم در دوره بر اساس نتایج مکسبیه صورت پذیرد.

ب) ارزشیابی نهایی: پس از ارائه یک دوره کامل، با استفاده از شیوه های کمی و کیفی میزان حصول اهداف دوره و اشکالات احتمالی سنجیده خواهد شد و در مورد موفقیت برنامه و نیاز به تغییر آن تصمیم گیری خواهد شد.

مراحل ارزشیابی:

- تعیین اهداف ارزشیابی
- تهیه ابزار ارزشیابی
- اجرای ارزشیابی
- تحلیل نتایج به دست آمده
- تصمیم گیری
- ارائه پیشنهادات
- انجام ارزشیابی تکوینی به طور مستمر در پایان هر ترم تحصیلی
- تواتر انجام ارزشیابی در خاتمه هر دوره اجرای برنامه (هر ۴ سال یکبار)

شاخص های پیشنهادی برای ارزشیابی برنامه:

- میزان اجرای برنامه تصویب شده
- میزان اشتغال دانش آموختگان
- میزان رضایت دانش آموختگان

- میزان تقاضا برای شرکت در دوره PhD کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی
- نسبت صرفه‌جویی ارزی/درآمد ارزی حاصل از ارائه دوره در داخل کشور
- میزان مقالات چاپ شده در مجلات معتبر مربوط به پروژه‌های دانشجویان

معیارهای موفقیت برنامه در مورد هر شاخص:

- بر اساس امتیازات کسب شده در هر یک از شاخص‌های مورد اشاره که شامل رضایت سنجی دانشجو و دانش آموخته فارغ التحصیل و نتایج حاصل از روش‌های اجرایی شده در سطح جامعه در طی دوره‌های چهار ساله - می‌توان به بازنگری دوره اقدام کرد. به دلیل اینکه رشته در کشور برای اولین بار به اجرا گذاشته میشود ارزیابی و طراحی شاخص‌های ارزشیابی باید بر اساس شرایط خاص دوره انجام شود.

